

Toskánský záslužný Řád svatého Josefa.

Historie – Statuta – Prameny – Seznamy vyznamenaných

Eva Gregorovičová

Z historie řádu

Podle tradice a v duchu rytířských ideálů křížových výprav byly zakládány nejprve církevní vojenské, později rytířské řády. Vznikaly podle modelu Artušovského kulatého stolu k ochraně bezpečnosti, pořádků a společenského řádu a obecných ctností, zajišťovaných vojenskou silou. Příslušníci těchto „sdružení“ tvořili rytířské komunity s vlastními pravidly, zásadami a strukturou, připraveni bránit zásady křesťanství se zbraní v ruce. Změnu v těchto zaběhaných tradicích rytířsko-vojenských a církevních řádů přinesla Francouzská revoluce, která znamenala konec „starých pořádků“ i pro tuto středověká uskupení.¹ Ale nebyl to konec řádových institucí v pravém slova smyslu. Byl to právě Napoleon Bonaparte, jenž byl iniciátorem založení řádu nového typu, který již nebyl „rytířským řádem a společenstvím výjimečných“ v původním tradičním pojetí přetrvávajícím staletí. Byla to potřeba ocenit vynikající zásluhy občanů, která přivedla Napoleona již jako prvního konsula v roce 1802 k založení řádu Čestné legie v duchu tradice záslužných vyznamenání různých panovnických dvorů.² Tento nový fenomén svou ryze světskou povahou byl udělován jako uznání a ocenění zásluh vyznamenaných jednotlivců za jejich již prokázané činy pro stát, nikoliv pro panovnický rod, jak tomu bylo u starých řádů, jejichž základní podstatou bylo přijetí a zasvěcení mužů z šlechtických rodů pro výchovu ke ctnostem vykonaným v budoucnosti na poli cti a slávy, jež byly přikázány přijatým členům příslušných řádových společenství pro budoucí činnost pro společnost.

Nový „rytířský“ řád, takto pojatý v intencích oceňování již uskutečněných zásluh, se stal vzorem pro nově konstituovaná záslužná vyznamenání na evropských panovnických dvorech. A právně prvním, kdo v tomto směru napodobil

¹ Rozhodnutím francouzského revolučního Národního shromáždění ze dne 30. července 1791 byly staré rytířské řády na území Francie a následně i na územích okupovaných francouzskou armádou zrušeny.

² Viz de Marsangy, Bonneville: *La Légion d'Honneur 1802–1900*. Paris 1900; Měřička, Václav: *Řády a vyznamenání z období napoleonských válek*. Brno 1990.

Napoleona, byl toskánský velkovévoda z pobočné větve habsbursko-lotrinského rodu Ferdinand III.³

Řád za zásluhy, nazvaný Řád sv. Josefa,⁴ byl tedy založen dne 9. března 1807 Ferdinandem III., vládnoucím v té době ve Würzburgsku jako velkovévoda,⁵ jenž se ujal vlády v bývalém biskupském vévodství na základě úmluv Bratislavského míru uzavřeného v roce 1805. Ferdinandovu iniciativu následovali panovníci dalších německých států spojených v Rýnský spolek. Jejich nově založená záslužná vyznamenání měla odměňovat statečné činy vlastních důstojníků bojujících v úporných bitvách mezi mocnostmi.⁶ Brzy po Ferdinandovi dne 4. dubna 1807 následovalo založení záslužného vojenského řádu v Bádensku velkovévodou Karlem Bedřichem. Dne 25. srpna ustavil Ludvík I. v Hessensku řád za zásluhy a v následujícím roce 1808 také v Bavorsku vyhlásil král Maxmilián I. Josef založení Civilního záslužného řádu bavorské koruny. Všechny tyto řády jsou si v zásadě podobné, včetně jejich rozdělení na tři třídy: velkokříž, komandér a rytíř.⁷

Založení Řádu sv. Josefa však bylo podmíněno také další okolností, motivovanou spíše osobním zájmem. Již od prvního setkání Ferdinanda III. s tehdy ještě mladým generálem Napoleonem Bonapartem v roce 1796 ve Florencii pocítil toskánský velkovévoda k Bonapartovi jistou sympatii, která se velmi brzy změnila v upřímný obdiv pro Francouzova vítězná válečná tažení.⁸ Když si potom v roce 1806 i Ferdi-

³ K historii vlády habsbursko-lotrinské větve v Toskánském velkovévodství nejnověji viz Zedinger, Renate: Franz Stephan von Lothringen. Wien 2008. Dále Wandruszka, Adam: Leopold II. Wien – München 1965; Pesendorfer, Franz: La Toscana dei Lorena. Firenze 1987; Diaz, Furio: I Lorena in Toscana. La Reggenza. Torino 1988.

⁴ Celý název řádu v italštině zní: „Ordine del Merito sotto il Titolo di S. Giuseppe“. Většinou je v literatuře uváděn jen pod názvem Ordine di S. Giuseppe čili Řád sv. Josefa.

⁵ Ferdinand získal toto sekularizované biskupství jako jistou kompenzaci za Salcbursko, které měl ve svých rukou od 1803 po svém odstoupení Toskánska ve prospěch Napoleona smlouvami uzavřenými v roce 1801 v Lunéville. K historii nástupu Ferdinanda III. ve Würzburgsku viz Pesendorfer, Franz: Ein Kampf um die Toskana. Grossherzog Ferdinand III. 1790–1824. Wien 1984, s. 376–415; Chroust, Anton: Geschichte des Großherzogtums Würzburg 1806–1814. Würzburg 1932; Schäfer, Dieter: Ferdinand von Österreich, Großherzog zu Würzburg, Kurfürst von Salzburg, Großherzog der Toskana. Wien 1988.

⁶ Barsanti, Danilo: L'Ordine di S. Giuseppe. Nota storica. In: Panajia, Alessandro (ed.): Ordine del merito sotto il titolo di San Giuseppe. Pisa 2000, s. 11.

⁷ Viz Barsanti, Danilo: l. c., s. 11.

⁸ O úzkém vztahu Ferdinanda k Napoleonovi viz Pesendorfer, Franz: l. c., s. 440–441; Hibbert, Christopher: Florencie. Životopis města. Praha 1997, s. 250–251. První setkání obou osobností se uskutečnilo dne 30. června roku 1796 ve Florencii, kdy byl Bonaparte pozván Ferdinandem do paláce Pitti na oběd. O vzájemném osobním vztahu svědčí i dopisy z let 1796–1798, 1801–1803, 1805 obou protagonistů, které jsou uloženy v Národním archivu, v Rodinném archivu toskánských Habsburků, mezi písemnostmi Ferdinanda III, inv. č. 4, 35, 46. Ne náhodou, i když zde zastupoval Ferdinand III. svého staršího bratra Františka I. (II.), nesl právě toskánský velkovévoda Napoleonova syna

nand během svého dlouhého pobytu v Paříži získal plnou Bonapartovu důvěru a byl jím za zásluhy oceněn Řádem čestné legie,⁹ pochopil, jak mnoho císař Francouzů touží získat prestižní rakouský Řád zlatého rouna, který nebyl Bonapartovi pro odpor rakouského dvora nikdy udělen. Tak založení nového záslužného řádu příslušníkem habsbursko-lotrinského rodu, snad i s tichým souhlasem Františka I. (II.), svým způsobem umožnilo kompenzovat Napoleonovy ambice alespoň tím, že mu byl jako prvnímu udělen velkokříž Řádu sv. Josefa, ještě před rakouským císařem, jenž zaujal až místo druhé.¹⁰ Tyto aspekty byly patrně zásadním popudem k tomu, aby se Ferdinand po svém návratu z francouzského pobytu¹¹ rozhodl založit vlastní záslužné vyznamenání. Zakládací dekret nového řádu byl velmi krátký. Panovnícký edikt se omezil pouze na konstatování, proč byl nový řád založen: „*Le but de son institution est de récompenser les services rendus au Souverain et à l'État, dans l'exercice des fonctions civiles, militaires et ecclésiastiques.*“¹² Dekretem tak bylo ustanoveno, že toto nové vyznamenání mohou získat jen ti, kteří se zasloužili o panovníka a stát na poli civilním, vojenském i církevním. To znamená, že řád byl skutečně založen na nových základech položených pravidly Napoleonovy čestné legie – odměnit až za prokázané a projevené mimořádné zásluhy a služby.

V zakládacím ediktu byla popsána vnitřní hierarchie nového řádu, nazvaného podle patrona sv. Josefa, ve stanovených třech třídách, a to následovně „*l'Ordre est divisé en trois classes: I. Celle des grandes Croix; II. Celle des Commandeurs; III. Celle des Chevaliers.*“¹³ Tedy nejvyšším vyznamenáním byl velkokříž, druhou třídou pak titul komandéra a v nejnižší třetí, byl vyznamenán oceněn titulem rytíř.

Nebyl opomenut ani popis udělovaného odznaku: „*une croix d'or, émaillée de blanc, à douze pointes pommetées d'or...*“ „*avec milieu un médaillon ovale chargé*

Orlíka ke křtu. Srov. NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 79, ceremoniál a program při svatbě Napoleona Bonaparta s dcerou Františka I. (II.) Marií Luisou, 1810; ibidem, ceremoniál při křtu syna francouzského manželského páru Napoleona II. (Orlíka) z 1811. Viz též Herre, Franz: Marie Luisa. Napoleon byl její osud. Praha 1997, s. 86.

⁹ Chroust, Anton: I. c., s. 281., pozn. 5.

¹⁰ Viz Barsanti, Danilo: I. c., s. 206.

¹¹ Chroust, Anton: I. c., s. 281–282, pozn. 5; Schäfer, Dietrich: I. c., s. 172–175. Schäfer popisuje okolnosti založení řádu, rozebírá jeho statuta a podrobně popisuje insignie, včetně jejich vyobrazení, a ceremoniál jejich udílení. Autor dále uvádí, že prof. Chroust ve své zásadní práci byl opačného názoru. Byl totiž přesvědčen, že Ferdinand měl řádový odznak již zhotovený a přivezl ho s sebou do Paříže, kde ho předal Napoleonovi.

¹² Ferdinandův dekret vydal v Paříži Viton, M.: *Historie générale des Ordres de Chevaliers civil et militaires existant en Europe*, Paris 1811, Gran Duché de Wurzburg. *Ordre de Saint-Joseph.*, s. 7–15. Text je sice rozdělen do 15 kapitol, ale po stručném úvodu následuje soupis vyznamenání podle tříd. Jednotlivé kapitoly tak neobsahují ani regule či statuta řádu, jak tomu bylo u dalšího vydání stanov Řádu sv. Josefa v roce 1817. Viz dále.

¹³ Tamtéž, s. 8.

d'un S. Joseph en pied...“,¹⁴ podle něhož byl řád zhotoven ve tvaru šestiramenného zlatého, bíle smaltovaného kříže, který má rozeklané konce, zakončené 12 zlatými kuličkami. Uprostřed je oválný medailon zachycující stojícího sv. Josefa. Kromě toho je kříž převýšen korunou a mezi rameny jsou krátké červené paprsky. Postava světce svírá v ruce poutnickou hůl a kolem oválu je červený prstenec s nápisem „*Ubisque similis*“ („*Všude stejný*“). Na reversu jsou iniciály „*S. J. F. 1807*“ („*Svatý Josef, Ferdinand, 1807*“)¹⁵

V době vzniku řádu Ferdinand jako jeho velmistr okamžitě z důvodu fungování udělování záslužných vyznamenání jmenoval¹⁶ funkcionáře kanceláře. Kromě vlastního kancléře, jehož místo zůstalo neobsazeno, se sekretářem stal Joseph Friedrich Ludwig von Hartmann, dvorní rada a státní sekretář na Ferdinandově dvoře ve Würzburgu, který měl na starosti veškerou administrativu spojenou se jmenováním a udílením záslužného řádu. Byly uděleny první velkokříže, které kromě již uvedeného Napoleona a Františka I. (II.), získali španělský král Karel IV. Bourbonský, saský král Friedrich August, vestfálský panovník Jérôme Napoleone, neapolský král Joseph Bonaparte a dalších 20 významných představitelů evropských panovnických dvorů a významných šlechtických rodů Rakouska, Francie, Saska, Toskánska a německých knížectví. Mezi vyznamenanými tak byli rakouští arcivévodové Karel Ludvík a Josef, mladší Ferdinandovi bratři, kníže Giuseppe Rospigliosi, státní rada a nejvyšší komorník toskánského velkovévody, Ferdinandův osobní rádce markýz Federigo Manfredini, toskánský diplomat a politik, významný rakouský diplomat a státník kníže Klement Václav Lothar Metternich. Kromě toho Ferdinand také jmenoval 10 komandérů a 14 rytířů. Mnozí z nich byli v úzkém osobním a důvěrném vztahu s toskánským panovníkem a Napoleonem.¹⁷ Založení řádu a udílení dekorací se však událo v období relativního klidu a prozatímního usazení Ferdinanda ve würzburšském velkovévodství po velmi těžkých a problematických peripetiích exulantského života Ferdinanda III. a jeho rodinných příslušníků, kteří s ním sdíleli tento nelehký osud.

V březnu 1799 bylo Toskánsko¹⁸ po dlouhých měsících neustálého přibližování francouzských vojsk konečně okupováno Napoleonovou armádou a toskánský velkovévoda z pobočné větve habsbursko-lotrinského rodu a druhorozený syn císaře Leopolda II., Ferdinand III. byl donucen odejít s celou svou rodinou do exilu. Usadil se ve Vídni u svého staršího bratra Františka II. (I.), ale v žádném případě se nehodlal svého rodového dědictví vzdát a po dobu celého svého vyhnanství

¹⁴ Tamtéž, s. 8–9.

¹⁵ Popis viz Lobkowicz, František: Encyklopedie řádů a vyznamenání. Praha 1995, s. 173.

¹⁶ Viton: I. c., s. 10–13.

¹⁷ Seznam jmen vyznamenaných s uvedením stupňů udělených řádových dekorací – viz Viton: I. c., s. 10–13. Viz též příl. I. článku. Tamtéž, s. 13 a 14 jsou uvedena ještě jména osob, které tvořily doprovod jmenovaným komandérům a rytířům. Tamtéž, s. 15, jsou uvedena jména zemřelých členů řádu a jejich doprovodu dle tříd.

¹⁸ K historii Toskánska viz literatura citovaná v pozn. 3 a 5.

usiloval o navrácení Toskánského velkovévodství. Ale první roky se podle situace na evropských bojištích ubírala jiným směrem a vedla až k tomu, že se Ferdinand III. mírem v Lunéville uzavřeném dne 9. února 1801 mezi vítězným Napoleonem a Františkem II. dokonce musel Toskány vzdát. Ta se stala z vůle Bonaparta tzv. Etruským královstvím pod vládou bourbonsko-parmské dynastie, později byla dokonce součástí Francie. Nejenom, že Ferdinand ztratil svůj titul toskánského velkovévody, ale Napoleon zrušil v roce 1809 i významný vojensko-rytířský řád sv. Štěpána založený již Mediceji v roce 1562¹⁹ a tak mladší bratr rakouského císaře přestal zastávat i funkci velmistra toto starobylého řádu.²⁰

Ztráta Toskánska po neustálých Ferdinandových intervencích²¹ u prvního konsula Francouzské republiky a pozdějšího císaře Francouzů v souvislosti s mocensko-vojenskou situací mezi mocnostmi na kontinentě byla hlavně toskánské sekundogenitury nejprve kompenzována v letech 1803–1805 Salcburskem.²² Po uzavření Bratislavského míru v roce 1805 a po připojení Ferdinanda III. k Rýnskému spolku v roce 1806 byl pak bývalý toskánský velkovévoda odškodněn Würzburgem,²³ které bylo povýšeno na velkovévodství s plnou nezávislostí. Tak se mladší bratr rakouského císaře Františka I. (II.) ujal vlády v tomto dosavadním církevním knížectví v roce 1807 ležícím mezi Bavorskem, Württenberskem a Bádenskem. Ani tato perioda krátké vlády toskánského nedobrovolného exulanta v Německu neměla mít dlouhého trvání. Pod tlakem politicko-vojenské situace v Evropě musel opustit i toto území a byl odškodněn už jen finanční kompenzací, která mu umožnila zakoupit si v Čechách bohaté bývalé šlikovsko-sasko-lauenburské panství Ostrov nad Ohří, které zůstalo v rukách toskánské linie habsburského arcidomu až do rozpadu Rakouska-Uherska v roce 1918, kdy přešlo do rukou nově vzniklého československého státu, jako ostatně další habsburské majetky na našem území.²⁴

¹⁹ K historii řádu sv. Štěpána „Il Sacro Ordine Militare di Santo Stefano Papa e Martire“ viz Bernardini, Rodolfo: *L'Istituzione dei cavalieri di Santo Stefano. Origine, sviluppo, attività*. Pisa 2005. Dále Gregorovičová, Eva: Rodinný archiv toskánských Habsburků. Pramen k historii řádu sv. Štěpána. In: *Paginae historie* 14, 2006, s. 95–141; Barsanti, Danilo: Mezi Pisou a Čechami. Řád sv. Štěpána v Čechách. Tamtéž, s. 143–184.

²⁰ Barsanti, Danilo: *Granducato di Würzburg. Ordine del Merito sotto il Titolo di San Giuseppe*. In: Panajia, Alessandro, l. c., příl. A, s. 205.

²¹ Srov. NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 4, 35.

²² NA, RAT, Listiny, bez č., smlouva uzavřená ve Vídni 16. 3. 1803 mezi Františkem II. a Ferdinandem III. o dědických nárocích habsburské primogenitury na nově získaná území Ferdinanda III. Dokumenty k období vlády v Salcbursku viz NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 34–46, 70.

²³ Dokumenty týkající se převzetí Würzburga Ferdinandem, jeho vlády, správy, předání velkovévodství Bavorsku, hospodářských záležitostí, inventářů würzburškých sídel z let 1804–1815 viz NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 47–85.

²⁴ Ostrov za vlády velkovévodů z Toskány (1789–1918). In: Zeman, Lubomír a kol. autorů: *Dějiny města Ostrova*. Ostrov 2001, s. 146–188.

Záslužný Řád sv. Josefa, založený Ferdinandem III. dne 9. března 1807 z politicko-osobních důvodů,²⁵ přenesl staronový toskánský panovník také do Toskánska, kam se vrátil v roce 1815 podle ustanovení protokolů Vídeňského kongresu v rámci restaurování poměrů v Evropě po napoleonských válkách.²⁶ Po třech letech po svém návratu na toskánský trůn vydal Ferdinand ve Florencii nový edikt, datovaný 18. březnem 1817, kterým obnovil záslužný řád l'Ordine Civile e Militare di San Giuseppe v podmínkách své vlády v Toskánském velkovévodství. Tímto výnosem postavil záslužný řád na druhé místo mezi rytířskými řády, hned za obnovený prestižní, starobylý vojensko-rytířský řád sv. Štěpána. Kromě dekretu sestavil také regule řádu, které byly upraveny pro podmínky obnovy vlády habsburské sekundogenitury v Toskánsku. Obměna spočívala především v tom, že byl kladen opravdu velký důraz na „*distinguere nelle diverse classi con decorazione esteriore le qualità pregevoli e le virtuose azioni di chiunque abbia acquistato titolo alla nostra sovrana benevolenza o per i suoi meriti personali o per utili servigi resi allo Stato*“.²⁷ Tedy hned v úvodu nově vydaného ediktu je jednoznačně vyjádřeno, že udílení řádových odznaků, které jsou rozděleny do tříd, s přesným vzhledovým odlišením, lze přiznat panovníkem jen vybraným osobám za jejich oddanost vládnoucí dynastii, mimořádné zásluhy o stát, osobní bezúhonnost a ctnosti. Tato ustanovení byla vydána tiskem ve Florencii bez vrocení o rozsahu 25 stran textu. Brožura obsahuje edikt Ferdinanda III., datovaný dnem 18. března 1817, podepsaný toskánským velkovévodou spolu s Vittorioem Fossombronim.²⁸ V jeho čtrnácti paragrafech bylo popsáno založení záslužného řádu sv. Josefa a stanovena základní ustanovení, týkající se rozdělení řádových dekorací do tříd, vymezení jejich udělování, stanovení počtu významaných v jednotlivých řádových kategoriích, obecného určení typu činnosti, za něž může být významné osobě uděleno vyznamenání za zásluhy v rámci Řádu sv. Josefa, požadavků na původ předepsaný pro určitou kategorii řádové dekorace, určení úřadu, který má na starosti administrativně-organizační stránku řádu a jeho udělování. Podle paragrafu XIV. záležitosti Řádu sv. Josefa spadají pod státní radu a státní sekretariát.²⁹

²⁵ Viz Panajia: I. c., příl. A, s. 206. O okolnostech návratu srov. Pesendorfer, F.: I. c., s. 378–415. Viz též pozn. 10.

²⁶ Pesendorfer, F.: Ein Kampf..., I. c., s. 417–470. Opisy protokolů Vídeňského kongresu viz NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 85.

²⁷ Srov. Regolamento o siano costituzioni dell'Ordine del merito sotto il Titolo di S. Giuseppe. Firenze, s. 3–4. Brožurka vydaná tiskem ve Florencii bez vrocení o rozsahu 25 stran textu. Přepis textu viz příl. II. článku.

²⁸ Vittorio Fossombroni (1754–1844), významný toskánský politik a státník zastávající funkci ministra zahraničních věcí. Později se stal předsedou toskánské vlády.

²⁹ Regolamento..., I. c., s. 7, XIV.

V druhé části tisku³⁰ jsou v 5 kapitolách vydána statuta Řádu sv. Josefa, potvrzená Ferdinandem také dne 18. března 1817 a podepsána velkokancléřem řádu Nerim Corsinim a sekretářem Alessandrem Humbourgem.³¹ V I. kapitole je rozebřána podstata záslužného řádu, jeho účel a udělování za zásluhy podle vůle panovníka.³² Kapitola II.³³ obsahuje popis řádových dekorací, jejich podobu, vyhotovení, materiál, barvy, umístění na oděvu podle typu odznaku a u velkokřížů určení místa zavěšení na oděvu podle toho, zda jde o osobu civilní nebo církevní, spolu s vyobrazením stužky, lišící se podle jednotlivých tříd nositelů. Kříže se pro jednotlivé třídy odlišovaly velikostí insignie, provedením a stužkou. Také tím, zda se nosí spolu s hvězdou, nebo bez ní (komandéři, rytíři). Podle odst. 8 lze řádovou dekoraci nosit běžně s výjimkou vyloučení z řádu. Ustanovením odst. 9 je povinností dědiců po smrti vyznamenaného vrátit sekretáři Řádu sv. Josefa dekoraci, kterou zemřelý člen řádu obdržel od velmistra. V odstavci č. 10 je stanoveno pořadí členů řádu, a to následovně: nejvyšší postavení zaujímají rytíři velkokříže, pak následují komandéři a na posledním stupni jsou „prostí“ rytíři (cavalieri semplici), u nichž je pořadí řešeno podle stáří.³⁴

Ve třetí kapitole³⁵ se řeší organizační záležitosti řádu a fungování kanceláře. Jsou zde stanoveni „úředníci“, řídicí administrativně činnost řádové instituce. Patří sem velkokancléř (gran cancelliere), který byl vybírán z osob vyznamenaných velkokřížem, zároveň zastával funkce tajného rady státu, nebo sekretariátu financí či války, nebo zahraničních věcí. Jeho povinností bylo vést přesný registr vyznamenaných podle pořadí ve jmenování. Vedl přehled poplatků za vydání jmenovacích dekretů a jejich zaslání vyznamenaným osobám. Dále vedl seznamy zemřelých členů řádu a vrácení jejich řádových dekorací dědicům. Nejvyšší kancléř byl též povinen informovat o všech záležitostech řádu velmistra – toskánského velkovévodu a také mu prezentovat zásluhy navržených osob na udělení záslužných vyznamenání. Dále byl ustanoven sekretář (segretario), který byl vybírán z řad komandérů nebo rytířů. Jeho úkolem bylo připravovat písemné podklady, psát koncepty nařízení velmistra, připravovat podklady pro vydání nových nařízeních či dispozic týkajících se řádu, vyřizovat agendu spojenou s činností řádové instituce, být v kontaktu se státní radou, připravovat zprávy ze zasedání tohoto

³⁰ Tamtéž: I. c., od s. 9–25 je otištěno „Regolamento o siano costituzioni dell'Ordine del Merito sotto il Titolo di San Giuseppe, approvate da S. A. I., e R. nel dì 18. Marzo 1817.“

³¹ Neri Corsini (1771–1845), toskánský státní sekretář, vyslanec v Paříži, ministr vnitra. Alessandro Hubourg - toskánský diplomat a vyslanec v Paříži.

³² Regolamento, I. c. s. 9–10.

³³ Tamtéž, s. 10–14. Vyobrazení stužek, tamtéž, s. 11–12.

³⁴ Tamtéž, s. 14.

³⁵ Tamtéž, s. 15–16.

orgánu a podílet se na panovníkových usneseních a rozhodnutích. Konečně měl dohled nad archivem řádu, nad vedením registrů a protokolů. Kromě těchto funkcí, které zastávali členové řádu, patřil ke kanceláři ještě archivář, který byl osobou stojící mimo dekorované členy. Měl na starosti udržovat pořádek ve spisech, jejich ukládání, zapisovat do registrů a protokolů a opatřovat vrácené řádové dekorace po zemřelých členech.

Rozsáhlá čtvrtá kapitola řešila záležitosti související s výběrem vyznamenaných, s představováním kandidátů velmistroví, s povinnostmi členů řádu, s udílením řádových odznaků, s ceremoniálem a formalitami, které se týkaly přípravy slavnostních shromáždění a stanovení přesných pokynů pro jednotlivé účastníky slavnostního obřadu předávání řádových vyznamenání a diplomů, s určením kostela ve Florencii³⁶ pro slavnostní mše sloužené o svátku sv. Josefa za zemřelé členy, s ukládáním dokladů do archivu, vlastním fungováním řádového společenství apod.³⁷

Konečně v poslední páté kapitole³⁸ byla různá ustanovení řešící kontrolu plnění povinností vyznamenaných a kontrolu všech jmenovacích dekretů vydaných před rokem 1817 s pokyny, jak postupovat při těchto činnostech. V posledním odstavci bylo uvedeno, že počet pro udělení velkokřížů, komandérů a rytířů, stanovený Ferdinandovým ediktem z téhož roku,³⁹ platil pouze pro poddané toskánského velkovévody přímo v Toskánsku, nikoli pro udělování řádových vyznamenání zahraničním osobnostem, které již byly v minulosti vyznamenány. To samozřejmě souviselo s tím, že po založení záslužného řádu ve Würzburgu Ferdinand udílel jednotlivé řádové odznaky z čistě politických důvodů členům evropských panovníckých rodů a významným příslušníkům šlechtických rodin, při tom byl stanovený počet udělených vyznamenání v mnohém již naplněn. Tím byl po Ferdinandově návratu do Toskánska utvořen prostor pro udílení řádových vyznamenání také vlastním poddaným, protože při již udělených vyznamenáních by byl stanovený počet vyčerpán.

Včele řádu stál velmistr, kterým byl vždy automaticky toskánský velkovévoda. Velmistrovství bylo tak dědičně spojeno s toskánskou habsburskou sekundogeniturou bez ohledu na stát či územní celek, kde příslušníci rodu vládli. Vyznamenání si udrželo po celou dobu své existence stejnou podobu jako při svém založení.⁴⁰ Řádové dekorace se tedy dělily na tři třídy: velkokříž, skládající se z velkostuhu, hvězdy a řetězu; komandér, který byl nošen u krku, a rytíř, jehož vyznamenání nosil

³⁶ K těmto účelům slouží dodnes kostel San Giuseppe ve Florencii, nacházející se nedaleko náměstí Piazza Piave poblíž nábřeží řeky Arno.

³⁷ Tamtéž, s. 17–23.

³⁸ Tamtéž, s. 23–25.

³⁹ Tamtéž, s. 4–5.

⁴⁰ Viz popis v úvodu článku a příl. vyobrazení řádových dekorací.

majitel na prsou. Podle těchto nových regulí velkokříž nemohl být udělen víc jak 20 osobám, kteří k osobním ctnostem a zásluhám museli být také příslušníky významných šlechtických rodů či rodin. Komandérem mohlo být jmenováno za zásluhy maximálně 30 osob šlechtického původu, ve výjimečných případech to mohli být i lidé bez šlechtické příslušnosti. Po svém jmenování získali právo na nobilitaci v místě své domovské příslušnosti. Rytířů mohlo být 60 jak šlechtického, tak nešlechtického původu, kteří byli zaměstnáni jak v civilních i vojenských službách, tak ve svobodných profesích. Osoby bez nobilitace po jmenování rytířem získaly právo na nedědičný šlechtický titul. Jmenování za zásluhy do všech tříd dekorací nebylo omezeno pouze na obyvatele Toskánského velkovévodství, ale také byly podle regulí udělovány cizím státním příslušníkům.⁴¹ Hvězda, která se nosila na prsou vlevo, nebyla smaltovaná, ale stříbrná. Stuha byla vyhotovena v červené barvě s bílými okraji.

Ferdinand III. brzy po vydání ediktu a statut z roku 1817 překročil velmi rychle při propůjčování řádu sv. Josefa především příslušníkům toskánské šlechty,⁴² zastávajícím významná místa u dvora a ve státních institucích, původně stanovený počet předepsaný pro jednotlivé řádové třídy. Tak již v roce 1819 bylo víc jak 158 dekorovaných, kromě velmistra, velkokancléře, sekretáře a archiváře, měl řád 37 rytířů velkokříže, 27 komandérů a 90 rytířů. Po nástupu jeho syna Leopolda II. na toskánský trůn byl již počet vyznamenaných v roce 1825 na čísle 196, z toho kromě velmistra a tří obvyklých funkcionářů řádové instituce, bylo 46 rytířů velkokříže, 41 komandérů a 105 prostých rytířů a počet stále stoupal. V osudovém roce 1859, kdy pod tlakem politických událostí na italském poloostrově byli příslušníci habsbursko-lotrinské sekundogenitury nuceni opustit jednou pro vždy Toskánsko, bylo registrováno již celkem 557 dekorovaných členů řádu. Z toho 114 připadá na rytíře velkokříže, 128 komandérů a 311 rytířů.⁴³ Zajímavé je také sledovat země, odkud geograficky vyznamenané osoby pocházely. K roku 1859 jich bylo vyznamenanáno titulem velkokříže 15 z Toskánska, 32 z Rakouska, 4 z Bavorska, 6 z Belgie, 1 z Dánska, 12 z Francie, 2 z Řecka, 1 z Anglie, 2 z Modeny, 1 z Parmy, 1 z Pruska, 5 z Říma, 3 z Ruska, 8 ze Sardinie, 7 ze Saska, 14 z Neapole a 1 z Tunisu. Mezi komandéry bylo jmenováno 40 z Toskánska, 27 z Rakouska, 5 z Bavorska, 3 z Belgie, 1 z Brazílie, 1 z Egypta, 21 z Francie, 3 z Řecka, 4 z Parmy, 2 z Pruska, 5 ze Sardinie, 4 ze Saska a 10 z Neapole. Rytířské vyznamenanání obdrželo 131 z Toskánska, 79 z Rakouska, 8 z Bavorska, 6 z Belgie, 1 z Dánska,

⁴¹ Viz pozn. 27, Regolamento, I. c., s. 4–7. Dále Degli Uberti, P. F.: Ordini cavaliereeschi e onorificenze. Milano 1993, s. 157–164.

⁴² Podrobný výčet vyznamenaných osobností toskánského původu i zahraničních státníků, politiků, vědců či bankéřů, příslušníků panovnických rodů viz Barsanti, I. c., s. 15–16. Autor podává i zajímavý rozbor národností vyznamenaných osobností k roku 1859 viz tamtéž, s. 16–17.

⁴³ Podrobné vyčíslení vzrůstajícího počtu vyznamenaných viz Barsanti, I. c., s. 16.

36 z Francie, 2 z Řecka, 2 z Anglie, 1 z Modeny, 1 z Holandska, 3 z Parmy, 9 z Říma, 2 z Ruska, 12 ze Sardinie, 2 ze Saska, 13 z Neapolska, 1 ze Španělska, 1 ze Švýcarska a 1 z Tunisu.⁴⁴

Po vynuceném odchodu Leopolda II. z Toskánského velkovévodství byl sice záslužný Řád sv. Josefa, stejně jako Řád sv. Štěpána, formálně zrušen dekretem z 18. března 1860 vydaným předsedou Prozatímní toskánské vlády Bettinem Ricasolim. Výnosem však bylo povoleno alespoň ponechání řádových titulů těm, kteří je získali v období panování Ferdinanda III. a Leopolda II.⁴⁵ Protože se jednalo o dynasticko-rodinný řád, nikoli státní, tak se podařilo habsbursko-lotrinské sekundogenituře podržet si právo na velmistrovský titul pro představitele ex toskánské linie, který tak zaručuje dědičné právo hlavě této pobočné habsbursko-lotrinské větve udělovat dále hodnosti a vyznamenání Řádu sv. Josefa podle stanovených regulí význačným osobám za jejich zásluhy a čestné tituly představitelům šlechtických rodů a korunovaným hlavám.⁴⁶

K první změně v regulích a statutech došlo až po téměř 150 letech díky titulárnímu toskánskému velkovévodovi arcivévodovi Goffredovi, který 22. září 1971 dekretem znovu potvrdil kontinuitu Řádu sv. Josefa. Ponechal stará původní statuta pouze s malými obměnami tak, aby odpovídaly platné legislativě země vyznamenaných osobností. Přesto však narostl počet nově vyznamenaných řádovými tituly, které byly udělovány mnohým Italům pocházejícím ze starých šlechtických rodů nebo přímo za zásluhy významným vědcům. Mezi vyznamenanými byli v minulosti i uznávaní diplomaté, politici, státníci, literáti, průmyslníci, bankéři, mecenáši i filantropové.⁴⁷

Dne 15. ledna 1992 arcivévoda Leopold jako hlava bývalé toskánské pobočné linie vydal dekret, kterým rozšířil počet řádových dekorací velkokříže na 30, komandéry na 60 a rytíře na 120. Do tohoto počtu se nepočítala čestná vyznamenání udělená panovníkům, představitelům státu, kardinálům a biskupům. Velká změna nastala v pojetí práva automatické nobilitace při získání titulu v jednotlivých třídách záslužného svatojosefského řádu. Jmenování tedy již nezakládá právo získat také šlechtický titul, vyjma případů jasně určených velmistrem.

⁴⁴ Almanacco della Toscana per l'anno 1859, Firenze, Stamperia Granducale, s. d. [1858], s. 271–293.

⁴⁵ Bascapé, G. C.: Gli ordini cavallereschi in Italia. Storia e diritto. Milano 1992, s. 266.

⁴⁶ Pelliccioni Di Poli, L.: Gli ordini cavallereschi di uso legittimo in Italia. Roma 1991, s. 149–153. Velmistři Řádu sv. Josefa byli od po založení až po dnešní dobu chronologicky toskánská velkovévodové: Ferdinand III. (1807–1824); Leopold II. (1824–1859); Ferdinand IV. (1859–1908); Josef Ferdinand (1908–1942); Petr Ferdinand (1942–1948); Goffredo (1948–1984); Leopold III. (1984–1993); Sigismondo (od 1993 dodnes).

⁴⁷ Např. Gino Caponi, Luigi Cambray Digny, Pavel a Anatolij Děmidovové, Cosimo Ridolfi, Bettino Ricasolo, Giovanni Baldasseroni, François Champollion, Alessandro Manzoni, Alphonse de Lamartine, Metternich, Rothschild či Lesseps aj. viz Barsanti: l. c., s. 15–16.

K dalším zásadním úpravám došlo po nástupu nového velmistra řádu⁴⁸ arcivévody Sigismonda, jenž svým dekretem,⁴⁹ vydaným 9. června 1994 v Londýně, oživil svatojosefský záslužný řád tím, že nově zformuloval 13 článků statut. Jako zásadu pro udělování řádu jednoznačně kodifikoval původní myšlenku jeho zakladatele udělovat řádová vyznamenání za zásluhy o prokázaný pokrok na poli civilním i kulturním Toskánska a za příkladné služby a postoj k habsbursko-lotrinskému domu. Ponechal počet velkokřížů a komandérů na původních číslech stanovených jeho otcem. Zvýšil jen počet dekorací pro rytíře na 150.⁵⁰ Jako novinku zavedl také udělování titulu „Dama“ ženám, které prokázaly podle uvedených statut zásluhy. Počet titulů stanovil na 50.⁵¹ Nejvýznamnějším ženským osobnostem pak mohla být udělena dekorace „dama di gran croce“, tedy titul „dámy velkokříž“, stejný jako je udělován mužům, ale bez plaký a hvězdy.⁵²

Dne 12. prosince 1997 vydal Sigismondo zatím poslední úpravy statut záslužného řádu,⁵³ jimiž zavedl dva nové stupně, a to „*grande ufficiale*“ a „*cavaliere ufficiale*“, které jsou zařazeny mezi velkokříž a komandéra (*grande ufficiale* – až 30 vyznamenaných) a mezi komandéra a rytíře (*cavaliere ufficiale* – maximálně 80 vyznamenaných). Tím umožnil jakýsi hodnostní postup pro již dekorované členy řádu, protože tyto hodnosti může kandidát získat za prokázané zásluhy vždy až po třech letech uplynulých od získání nižšího stupně.

U příležitosti oslav 200. výročí založení Řádu sv. Josefa byla vydána pamětní medaile,⁵⁴ na jejímž aversu je vyobrazen řádový kříž s opisem „*DUCENTESIMO ANNO AB ORDINE SANCTI JOSEPHI CONDITO 1807–2007*“. Na reversu je umístěn současný znak titulárního toskánského velkovévody Sigismonda, bez opisu.⁵⁵

⁴⁸ V roce 1993 se dosavadní titulární toskánský velkovévoda a zároveň velmistra Řádu sv. Josefa arcivévoda Leopold vzdal svého postavení hlavy sekundogenitury habsbursko-lotrinského rodu a z toho vyplývajících funkcí ve prospěch svého prvorozeného syna Zikmunda (Sigismondo).

⁴⁹ Text byl publikován viz Panajia, I. c., příl. F, s. 257–259. Viz též příl. IV. tohoto článku.

⁵⁰ Do těchto stanovených čísel nejsou samozřejmě započítávána vyznamenání udělená panovníkům, státníkům, významným šlechticům, kardinálům, biskupům a rytířům toskánského Řádu sv. Štěpána.

⁵¹ Do tohoto počtu se nezapočítávají představitelky panovníckých domů, šlechticny, manželky státníků a dámy, kterým byl udělen Řád sv. Štěpána.

⁵² Ferri, F.: *Ordini cavallereschi e decorazioni in Italia*. Modena 1995, s. 308–313.

⁵³ Text publikován viz Panajia: I. c., příl. F, s. 260–261. Viz též příl. V. tohoto článku.

⁵⁴ Viz Serlupi Crescenzi Ottoboni, Domenico: *Medaglia in occasione dei 200 anni dell'Ordine di S. Giuseppe*. In: *Mondo del cavaliere*, VII, genaiio – marzo 2007, č. 25, s. 26–28.

⁵⁵ Vyobrazení medaile si lze prohlédnout také na oficiálních webových stránkách „Granducato di Toscana“ – viz www.granducato.org.

V současné době má řád následující strukturu: v čele je velmistr, vždy titulární toskánský velkovévoda z pobočné linie habsbursko-lotrinského rodu. Pro fungování řádu jsou z vyznamenaných jmenování hodnostáři ve funkcích velkokancléře, vicekancléře, sekretáře, archiváře a kaplana. Kancelář Řádu sv. Josefa má sídlo ve Florencii.

Archivní prameny v Rodinném archivu toskánských Habsburků

Archivní prameny k historii řádu, jeho struktuře, fungování, udělování vyznamenání spolu se seznamy dekorovaných lze najít v několika archivních institucích. Především pro období 1814–1859 je nezbytné studovat fondy Státního archivu ve Florencii, a to fond Segreteria di Stato. Tato instituce měla podle statut z 1817 ve své podstatě na starosti veškeré záležitosti řádu. Kromě spisové dokumentace jsou zde dochovány registry vyznamenaných, kde jsou uváděny osobní údaje vyznamenaného, šlechtický titul, ale také funkce, kterou osoba v době svého jmenování zastávala, třídu udělené řádové dekorace, datum schválení udělení vyznamenání velmistrem, datum vyhotovení jmenovacího dekretu a jeho zaslání vyznamenanému, datum vrácení řádového odznaku po smrti dekorovaného a jména osob či institucí, které vyznamenání vracely. Z badatelského hlediska jsou to nesmírně cenné údaje pro zjištění komu a zda vůbec byla vyznamenání udělena.⁵⁶ Ve florentském fondu Segreteria di Stato byly nalezeny dva obsáhlé seznamy dekorovaných, které přinášejí soupisy vyznamenaných z let 1814–1849.⁵⁷ Základní rozdělení registrů bylo určeno podle toho, odkud ti, jímž byl udělen jakýkoli stupeň záslužného vyznamenání, pocházeli. Jedná se o „*Registro degli affari concerneti l'Ordine del Merito sotto il Titolo di S. Giuseppe, e delle Decorazioni conferite da S. A. I. e R. il Gran Maestro a individui toscani*,”⁵⁸ kde jsou záznamy

⁵⁶ Samozřejmě se dají využít pro tento účel i almanachy např. *Almanacchi della Toscana*, Firenze, Stamperia Granducale ad annum, ale vyhledávání v nich je poměrně komplikované. Proto lze nyní využít edice Alessandra Panajia, I. c., s. 23–202. Edice Panajii je cenná svým rozsáhlým poznámkovým aparátem, v němž jsou uvedeny údaje o původu vyznamenaného, jeho rodině, jeho životní dráze, funkcích, dalších vyznamenáních, data narození a úmrtí. Publikace také přináší rekonstruovaný seznam jmen vyznamenaných k říjnu 1858, sestavený na základě údajů z *Almanacco della Toscana per l'anno 1859*, Stamperia Granducale, s. 271–293. Viz Edice Panajia, I. c., příl. D, s. 217–250. Seznam pouhých jmen s tituly je sestaven podle třídy řádového vyznamenání a v jejím rámci jsou pak jména dekorovaných uváděna podle zemí řazených v abecedním pořádku.

⁵⁷ Pro období od založení řádu do návratu Ferdinanda III. do Toskánska by bylo možné hledat archivní materiály ve fondech archivu ve Würzburku. Autorka článku však neměla možnost se s těmito archivními fondy seznámit.

⁵⁸ Státní archiv ve Florencii (Archivio di Stato di Firenze, ASFi), Segreteria di Stato 1814–1849, F. 2988. Edice viz Panajia: I. c., pozn. 56, Documento A, s. 23–117.

o udělení řádových dekorací Toskáncům. V druhém svazku „*Registro degli Affari concernenti l'Ordine del Merito sotto il titolo di San Giuseppe e delle decorazioni conferite da S. A. I. e R. a individui esteri.*“⁵⁹ jsou zapsané vyznamenané osobnosti pocházející ze zahraničí. Rubriky pro údaje o dekorované osobě jsou však stejné jako u předcházejícího registru. Mezi těmito osobnostmi může český badatel najít i jména vyznamenaných příslušníků šlechtických rodů českého původu, nebo těch, kteří alespoň v Čechách či na Moravě měli své statky. Namátkou uveďme knížete Klementa Václava Metternicha (velkokříž, s. d.), Maxmiliána Josefa Thurn-Taxisse (velkokříž, s. d.), hraběte Karla Vršovce (rytíř, s. d., dekorace vrácena 1829),⁶⁰ Jana Václava, rytíře z Čech (rytíř, s. d.).⁶¹

Pro badatelskou veřejnost jsou však snadno dostupné archiválie k toskánskému svatojosefskému záslužnému řádu uložené v Národním archivu v Praze ve fondu Rodinný archiv toskánských Habsburků. Navíc se jedná o písemnosti badatelsky dosud nevytřžené, v mnohém neznámé, objasňující především periodu dějin řádu mezi léty 1859–1908. Než se budeme věnovat dokumentaci exulantského velmistra řádu Ferdinanda IV., syna posledního vládnoucího toskánského velkovévody Leopolda II., je na místě si připomenout tři spisy, které přibližují založení řádu jeho dědem v roce 1807.

V toskánském rodinném archivu ve fondové části Ferdinanda III. se nacházejí dosud opomíjené kopie⁶² písemností, které z titulu své funkce sekretáře řádu⁶³ připravoval Josef Friedrich Ludwig von Hartmann, dvorní rada na Ferdinandově würzburgském dvoře. Tyto dokumenty měly dokončit formování nově založeného záslužného řádu, proklamovaného pouhým jednoduchým Ferdinandovým ediktem, vydaným 9. 3. 1807, v němž se hovořilo jen o ustavení řádu, jeho účelu, řádových dekoracích. Z toho je zřejmé, že Ferdinand spěchal s vyhlášením založení zcela nového záslužného řádu, aby mohl vyznamenat významné politické protagonisty své doby, ještě dříve, než ostatní panovníci v okolních zemích založili podle vzoru Napoleonovy Čestné legie svá vlastní záslužná vyznamenání. Řádová statuta, která by zabezpečila fungování nové řádové instituce, byla pro tuto chvíli jako dokument až na druhém místě. Řádové regule, jak známo, nezbytně doprovází založení každého typu řádu. Proto je bylo nutno vytvořit i pro Řád sv. Josefa.

⁵⁹ Tamtéž, F. 2989. Edice viz Panajia: I. c., Documento B, s. 121–202.

⁶⁰ Vrácením řádu v roce 1829 je upřesněno datum úmrtí Karla Vršovce, uváděné v literatuře jen přibližně „po 1826“, viz von Procházka, Roman: Genealogisches Handbuch erloschener böhmischen Herrenfamilien. Neustadt an der Aisch 1973, s. 348.

⁶¹ Někdy lze bez hlubšího studia jen těžko identifikovat, o které osoby se jedná: např. Giovanni Vincenslao Cav. Di Böhm., Consigliere I. E Reale del Governo di Praga. Tamtéž, F. 1989., Edice: I. c., s. 134. Autorka článku si nedává za úkol zde sepsat vyznamenané patřící provenienčně k českým zemím. Jen upozorňuje na možné využití daného pramene a edice pro badatelské účely.

⁶² NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 71, ff. 55–90, kart. 6.

⁶³ Jmenování viz Vítan: I. c., s. 14.

Přípravné práce podle dokumentů trvaly téměř rok a byly vyhotoveny k prvnímu výročí založení řádu. Statuta, datovaná ve Würzburku dne 17. února 1808, v RAT nalézáme v konceptní podobě.⁶⁴ Návrh psaný německy obsahuje celkem 47 článků rozdělených do 16 kapitol,⁶⁵ v nichž jsou shrnuty všechny zásady,⁶⁶ jež formulovaly účel řádu, podmínky přijímání a udělování vyznamenání, strukturu řádu, jeho orgány a funkce, třídy a stupně dekorací, počet vyznamenání v jednotlivých třídách, stanovily povinnosti členů, popisovaly slavnostní ceremoniál a určovaly další podmínky pro správné fungování řádu. Velmi zajímavé jsou zároveň doprovodné poznámky, odkazy a komparace vztahující se k již existujícím evropským řádům a tak touto formou poukazovaly na to, z jakých tradic a kořenů se při formování řádu při jeho založení vycházelo a co bylo jeho předlohou. Máme tak jedinečnou možnost nahlédnout přímo do procesu vzniku dokumentu, jímž se měl řídit tak výjimečný a dodnes udělovaný řád.

Druhý dokument je kopií konceptního návrhu zakládací listiny Řádu sv. Josefa,⁶⁷ datovaný ve Würzburku dnem 19. března 1808. Posledním je pak opis protokolu datovaného ve Würzburku dne 20. března 1808, v němž Ferdinand vyhlášoval založení řádu, jeho členění na třídy, s uvedením jmen prvních vyznamenaných členů záslužného řádu.⁶⁸ Dochované archiválie jsou jedinečnými doklady nejen k historii Řádu sv. Josefa, ale jejich historická hodnota spočívá i v tom, že jejich forma napomáhá k objasnění, jakým způsobem se vytvářely základní dokumenty, jež zabezpečovaly existenci nově založené řádové instituce. Dokládají fakt, že proces sepsání těchto základních dokumentů, který většinou předcházel prohlášení o založení řádových vyznamenání, aby tak byla zajištěna jeho právní platnost a naplnily se i formální náležitosti, mohl být i opačný.

Naprostě neznámé jsou písemné materiály dochované v RAT z doby po odchodu toskánských Habsburků z Florencie, tj. po abdikaci posledního toskánského velkovévody Leopolda II. K ní došlo dne 21. července 1859 v lázních Vöslau nedaleko Vídně,⁶⁹ kdy Leopold II. abdikoval ve prospěch svého prvorozeného syna Ferdinanda IV., který stál v čele toskánské sekundogenitury habsbursko-lotrinského rodu až do své smrti v roce 1908.⁷⁰

⁶⁴ NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 71, ff. 55–72. „*Unterthänigster Vortrag den St. Josephs-Orden betr.*“

⁶⁵ Stručnou zmínku o statutech, datovaných 19. březnem 1808, uvádí ve své knize Schäfer: I. c., s. 173–175.

⁶⁶ NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 71, např. fol. 56^r - je řád označován jako „*einen Civil und Militärorden unter dem Schütze des Heiligen Josephs*“.

⁶⁷ NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 71, ff. 75–81. „*Entwurf der Stiftungs-Urkunden des St. Josephs Ordens.*“

⁶⁸ NA, RAT, Ferdinand III., inv. č. 71, ff. 83–90.

⁶⁹ Abdikace podepsaná Leopoldem II. je uložena v NA, RAT, Leopold II., inv. č. 255.

⁷⁰ Písemnosti jsou dochované v soukromém archivu Ferdinanda IV. po sign. 76, který se utvářel jeho činností v Salcburku, což bylo sídlo představitele toskánské pobočné

Jedná se o dva soubory písemností z let 1859–1908, z nichž prvně citovaný dokumentuje činnost kanceláře řádu⁷¹ a druhý je tvořen korespondencí rakouského ministerstva zahraničních věcí s osobním sekretářem Ferdinada IV. v záležitosti udělení vyznamenání Řádu sv. Josefa z let 1876–1884.⁷²

Soubor Ordine di S. Giuseppe obsahuje: zásadní dokumentaci související s činností kanceláře řádu, vedením evidence vyznamenanych a bohatou korespondencí s členy řádu. Mezi nejdůležitější dokumenty patří zejména několik tisků Regulí a statut Řádu sv. Josefa z roku 1817.⁷³ Jde o původní vydání řádových statut publikovaných Ferdinandem III. po jeho návratu na toskánský trůn získaný zpět Vídeňským kongresem. Vzhledem k tomu, že se nedochovalo ve Ferdinandově dokumentaci žádné pozdější či upravené vydání původních řádových statut vydaných jeho dědem, lze se s určitostí domnívat, že Ferdinand jako velmistr řádu vedl záležitosti Řádu sv. Josefa za svého života podle zásad stanovených již jeho zakladatelem.

Podle článků původních regulí byl velký důraz kladen na evidenci vyznamenaných. Toto nařízení dodržoval i Ferdinand, jak o tom svědčí dochovaný „Soupis rytířů řádu k roku 1859“ sestavený, jak se uvádí v margináliích na dokumentu, podle toskánského almanachu.⁷⁴

Avšak největší historicko-dokumentární hodnotu má registr vyznamenaných „Seznam dekorovaných Řádu sv. Josefa 1859–1908.“⁷⁵ V něm byly vedeny podrobné záznamy o osobách, kterým bylo vyznamenání uděleno. Obdobně jako u výše popsaných florentských registrů zde bylo zaznamenáno jméno, titul a funkce osoby, datum udělení řádu, třída řádové dekorace a zda byl odznak po smrti vyznamenaného vrácen a kým. Vzhledem k tomu, že Ferdinand IV. již žil na rakouském území, pohyboval se v českých zemích⁷⁶ a stýkal se s představiteli

linie. Ferdinandův archiv, spolu s dalšími písemnostmi, se nacházel v době po skončení 1. světové války v roce 1918 na toskánském panství Ostrov nad Ohří, byl zestátněn a dnes tvoří fondovou část Rodinného archivu toskánských Habsburků uloženého v Národním archivu v Praze.

⁷¹ NA, RAT, Ferdinand IV, sign. 76B Ordine di San Giuseppe, inv. č. 671, kart. 240.

⁷² NA, RAT, Ferdinand IV., sign. 70H, inv. č. 611, kart. 211.

⁷³ NA, RAT, Ferdinand IV., sign. 76B, inv. č. 671, „Regolamento o siano costituzioni dell'Ordine del Merito sotto il Titolo di S. Giuseppe“, Firenze, s. d. Několik exemplářů má i velmi pěknou vazbu.

⁷⁴ Tamtéž, „Nota dei Cavalieri dell'Ordine del Merito sotto il titolo di S. Giuseppe, Estratta dall'Almanacco Toscano del 1859“. K tomu ještě seznamy osob, jimž byly uděleny řádové dekorace řazeny dle tříd: „Cavalieri dell'Ordine di S. Giuseppe: Toscani avanti l'anno 1859.“ pro Toskánce. Druhý seznam je soupisem vyznamenaných zahraničních osobností od roku 1861–1880. „Cavalieri dell'Ordine di S. Giuseppe: Esteri“

⁷⁵ Tamtéž, „Ordine di S. Giuseppe: Nota dei decorati, 1859–1908“.

⁷⁶ Po smrti otce Leopolda II. zdědil Ferdinand Ostrov nad Ohří v roce 1872. Zde pravidelně trávil s rodinou část roku a pečlivě své panství spravoval – o tom existuje bohatá

rakouské a české šlechty, využíval jejich služeb, za což řadě z nich udělil záslužný řád, objevuje se v seznamu i více jmen, která úzce souvisí s českým prostředím. Jedná se tedy o významný, dosud neznámý pramen, využitelný jak k evropským, tak k českým dějinám. Proto má význam jeho zpřístupnění v rámci článku o Řádu sv. Josefa, jehož dějiny jsou encyklopediemi i jinými publikacemi zabývajícími se historií řádů a vyznamenání neoprávněně opomíjeny.⁷⁷

Další soubor Ferdinandovy dokumentace tvoří písemnosti⁷⁸ vztahující k udělování řádu různým osobnostem, k chodu kanceláře, k činnosti pověřených úředníků při vyřizování agendy, nařízení a korespondence mezi Ferdinandem IV. a Provenzalim o pověření Provenzaliho kontrასignovat listiny o udělení Řádu sv. Josefa po smrti velkokancléře Nerliho.

Složka archiválií obsahuje korespondenci salcburské kanceláře i Ferdinanda samotného s vévodou Antinorim, který vedl florentskou administraci soukromých statků, které zůstaly Leopoldovým dědicům v Toskánsku po jeho smrti. Antinori kromě správy těchto panství byl pověřen také spolupracovat při výběru a předávání dekorací svatojosefského záslužného řádu jmenovaným Toskáncům. Administrace ve Florencii také zprostředkovávala vrácení dekorací po úmrtí členů řádu.

Kromě toho jsou zde uloženy v chronologické řadě dopisy dekorovaných z let 1876–1907, povětšinou vyjadřujících poděkování za udělení řádové dekorace a jmenování.⁷⁹

dokumentace viz NA, RAT, Ferdinand IV., sign. 37, Schlackenwerth.

⁷⁷ Zjednodušený přepis soupisu – viz příl. VI. článku.

⁷⁸ NA, RAT, Ferdinand IV., sign. 76B, inv. č. 671. Též tamtéž „Registro dell' Archivio“, s. 355–357

⁷⁹ Tamtéž, jedná o dopisy v záležitostech udělení dekorací: velkokříž generálu kavalérie Ludwigu Benedekovi (Graz, 1881); komandér hraběti Ludwigu Waldburgovi 1881 – koresp. mezi Ferdinandem a hrabětem; 1882 – Majneri vrací velkokříž za srbského krále; velkokříž arcivévodovi Františku Ferdinandu d'Este (1887); velkokříž hraběti Emerichovi Széchényimu (1887); velkokříž hraběti Nostitzovi Wallwitz (1891); velkokříž kardinálu Gruschovi (1891); komandér mons. Lorenzu Mayerovi (1891); velkokříž Mariu Mocennimu, kardinálu u apoštolské stolice – přes Giuliana Bersaniho; mons. Cagiano de Azevedo Maestro di Camera di Santa Santita (1893); rytíř majoru Viktoru Kupsovi (1894), vrácení dekorace po smrti Rudolfa von Gersdorff (1894); rytíř Josefu baronu Pelichy (1895); velkokříž knížeti Rudolfovi Lichtensteinovi (1896); velkokříž hraběti a ministru Goluchowskemu – koresp. s rakouským ministerstvem zahraničních věcí (1897), bavorským dvorem; rytíř mons. Giuliovi Ceconimu, 1898 udělení, 1899 poděkování; rytíř Crenneville Franz Folliotovi (1898); rytíř hraběti Juliovi Salburgovi (1898); velkokříž patriarchovi jeruzalémskému Lodovicu Piaviovi (1900); velkokříž knížeti Friedrichovi Schönburg-Waldenburgovi (1901); velkokříž knížeti Alfredu Montenuovo (1901); velkokříž baronu Mariovi Passettimu rakousko – uherskému vyslanci na dvoře italského krále v Římě (1903); rytíř mons. Jacobu Obwegeni (1905); velkokříž hraběti Ottovi von Rechberg a Rothenlöwen (1905), rytíř baronu Karlu Krausovi (1906); rytíř majoru Albertu Margutti (1907); komandér Giuseppovi Majnerimu (1907); rytíř baronu Hugovi Ledererovi (1907); velkokříž arcivévodovi Karlovi (Praha, 1907); velkokříž hraběti Friedrichu Beckovi

Mezi Ferdinandovými písemnostmi se nachází i vrácený diplom z 12. 6. 1856, který byl určen pro toskánského obchodníka Pietra Parriniho v Konstantinopoli, jenž byl jmenován rytířem a zemřel 24. 9. 1859. Tento dokument byl v kanceláři označený jako model pro zhotovení jmenovacích listin, jež byly zasílány spolu s řádovou dekorací vyznamenaným osobám.⁸⁰

K velmi důležitým písemnostem patří i nenápadný list papíru, na němž jsou uvedeny ceny jednotlivých dekorací.⁸¹ Dokument sice není datovaný, ale lze ho datovat mezi léta 1859–1861, vzhledem k jeho uložení mezi písemnostmi z tohoto období. Pro zajímavost velkokříž stál 235 zlatých; kříž pro vyznamenání komandéra 130 zlatých a pro rytíře 65.⁸²

Pod původní signaturou N. 16/B je dochován seznam jmen příjemců, kterým byly zaslány spolu s průvodními dopisy řádové dekorace, které ještě uděloval vyznamenaným toskánský velkovévoda Leopold II.⁸³ Ve stejném fasciklu jsou uloženy i dopisy,⁸⁴ v nichž je oznamováno markýzi Tannay de Nerlimu, velkokancléři řádu, doručení diplomu a insignie vyznamenané osobě. Kromě toho jsou tu uložena i oznámení o úmrtí vyznamenaných a o vrácení dekorací po úmrtí majitele. V dopisech je popsáno i přes koho se vrací na rakouské ministerstvo zahraničí nebo, kdo byl pověřen vrácením, kdy dědicové, manželka nebo děti vraceli dekoraci apod. Jsou tu i záznamy o zaslání potvrzení o přijetí vrácené dekorace do toskánské řádové kanceláře – většinou jsou to koncepty o zaslání potvrzení dědicům, nebo potvrzení o vrácení nižšího stupně insignie po povýšení dotyčného dekorací stupně vyššího a zaslání dekorace nové.⁸⁵

Další svazek dokumentů lze charakterizovat jako koncepty návrhů formulářů žádostí členů habsburského rodu, kterým byla udělena svatojosefská řádová dekorace, rakouskému císaři o povolení vyznamenání přijmout a nosit ho.⁸⁶ Tyto

(1907); arc. Leopold (1907) – není v seznamu, ale píše Ferdinandu jako strýci a děkuje mu za udělení řádu (Darmstadt, 1907); rytíř mons. Mayerovi von Ahrdorff (Olomouc, 10. 7. 1907); rytíř knížeti Augustu Lobkoviczovi (1908).

⁸⁰ Tamtéž, dokument označen N. 16/A: „*Modelli del Merito sotto il Titolo di S. Giuseppe*“.

⁸¹ Tamtéž, „*Prezzi delle insegne dell'Ordine di S. Giuseppe*“.

⁸² Tamtéž, ceny jsou však uvedeny ve dvou sloupcích. V druhém sloupci je vždy cena příslušné řádové dekorace zvýšena o 5 zlatých.

⁸³ Tamtéž, dokument označený N. 16/B: „*Lettere colle quali vengono accompagnate alla Gran cancelleria dell'Ordine del Merito sotto il titolo di S. Giuseppele insegne di decorati dal Granduca Leopoldo*“.

⁸⁴ Tamtéž, Většinou se jedná o dopisy z rakouského ministerstva zahraničních věcí. Dopisy jsou založeny dle pořadí v seznamu příjemců, jímž byly řádové odznaky spolu s jmenovacími diplomy zasílány přes rakouské MZV, protože se jednalo o jmenování osob, které sídlily v zahraničí.

⁸⁵ Tamtéž, tyto dopisy jsou z let 1867–1876.

⁸⁶ Tamtéž, „*Formulari per domanda a S. M. I. e R. Apost. per poter accettare e portare l'Ordine di S. Giuseppe*“.

dopisy již s předem napsaným textem a s vynechanými místy pro doplnění jména, hodnosti dekorace a datace, ukazují na způsob práce kanceláře řádu a mechanismus udílení vyznamenání ve vztahu mezi velmistrem řádu a císařem, jemuž byl Ferdinand jako příslušník habsbursko-lotrinského rodu podřízen.

Zajímavou skupinou dokumentů jsou podklady týkající se příprav oslav 100. výročí založení řádu.⁸⁷ Jedná se o pozvánky, úřední ohlášení, seznamy pozvaných, potvrzení účasti, korespondenci, omluvy pozvaných, že se nemohou zúčastnit, noviny Salzburger Zeitung a Salzburger Chronik z 20. 3. 1907.

Jako poslední ze souboru písemností jsou zde dochovány návrhy na udělení Řádu sv. Josefa rakouským diplomatům Kübeckovi, Hammerovi a Lónyaymu de Nagytónia za jejich zásluhy při diplomatických jednáních při podepsání smlouvy Rakouska-Uherska s Itálií v roce 1871. Jsou tu uloženy podklady pro jednání o udělení řádových vyznamenání, charakteristika osob, popis jejich zásluh, spolu s vyjádřením navrhovaných osob.⁸⁸

V rámci souboru korespondence mezi rakouským ministerstvem zahraničí a představitelem toskánské větve z let 1876–1903 je uchován fascikl čistopisů⁸⁹ zaslaných vídeňským ministerstvem zahraničí na adresu Jacopa Tanay de Nerliho,⁹⁰ velkokancléře toskánského záslužného řádu sv. Josefa. Jedná se většinou o originální dopisy z let 1876–1884, které byly zasílány vídeňským MZV toskánskému velkovévodovi a týkaly se převážně poděkování osob, jimž byl udělen záslužný Řád sv. Josefa, sdělení ministerstva o předání uděleného vyznamenání patřičné osobě či oznámení o úmrtí těch, kterým měl být udělen řád.⁹¹ Originální dopisy osob však mezi korespondencí nejsou. Dochovalo se i několik konceptů dopisů Ferdinanda IV., kterými se obracel v záležitostech zprostředkování předávání udělených řádových záslužných dekorací do zahraničí na vídeňské ministerstvo zahraničí nebo na císaře.

Z výše uvedené analýzy dosud neznámých, poměrně rozsáhlých, řádně vedených a systematicky uchovaných dokumentů k Řádu sv. Josefa v rámci Ferdinandova

⁸⁷ Tamtéž, „*Ordini Festa Centenario Ordine S. Giuseppe 1907.*“

⁸⁸ Tamtéž, v případě barona Kübecka a hraběte Lónyayho bylo navrženo udělení velkokříže. Antonínu Hammerovi však byl navržen titul „*Grande ufficiale dell'Ordine del Merito civile e militare*“, jiného záslužného toskánského řádu, založeného v roce 1853 Leopoldem II. jako záslužné vojenské vyznamenání.

⁸⁹ NA, RAT, Ferdinand IV., sign. 70H/1,2, inv. č. 611, kart. 211.

⁹⁰ Tamtéž, „*A Son Excellence Monsieur le Duc de Nerli, Grand-Maître de Son Altesse Imperiale et Royale Moseigneur l'Archiduc Ferdinand, Grand-Duc de Toscane.*“

⁹¹ Tamtéž, dopisy se týkají následujících osob: Josefa Lobkovice, Praha (1876); Johna de Barona, generála pěchoty (1876); sasko-výmarsko-eisenašského velkovévody (1878); rakouského arcivévody Františka Karla (1878); generálporučíka Josepha Castle de Mallineux (1878); arcivévody Jindřicha Salvátora (1878); vévody nassavského (1878); velkovévody mecklenburského a bádenského (1878); arcivévody Jindřicha Ferdinanda Salvátora (1878); arcivévody Františka Karla (1878).

archivu je zcela zřejmé, že Ferdinand jako hlava měl eminentní zájem udržet alespoň zdání významu toskánské linie při omezených možnostech, které mu jeho postavení v rámci rakouského arcidomu dovolovalo. Množství udělených řádů prezentuje i Ferdinandovu snahu o udržení kontinuity se suverením postavením panovníka, které zaujímali jeho předchůdci. Nenechal se odradit ani zrušením řádu toskánskou vládou v roce 1860 a díky zásadě, že velmistrovství záslužného řádu nebylo svázáno se státem, ale bylo dědičné – dynastickou hodností hlavy toskánské větve, mohl udržet Řád sv. Josefa v činnosti. Z dokumentů vyplývá, že díky této kontinuitě mohli převzít úřad velmistra i jeho nástupci a dědicové a záslužný řád funguje do dnešních dnů. Článek měl přispět i k objasnění okolností jeho založení, přenesení do Toskánska a k rozšíření povědomí o jeho historii mezi českou odbornou i laickou veřejností a zaplnit tak mezeru v naší genealogicko-faleristické produkci.

Příloha I

1807, 9. března, Würzburg – *Ferdinand III., toskánský velkovévoda, vládnoucí v době vydání ve Würzburgském velkovévodství, zakládá dne 9. března 1807 záslužný Řád sv. Josefa. K zakládací listině je připojen soupis prvních vyznamenaných, kterým byly uděleny první řádové dekorace.*

Ed.: Viton, M.: Histoire générale des Ordres de Chevalerie civils et militaires existant en Europe contenant l'origine de leur fondation les statuts principaux qui en sont la base et la nomenclature officielle des chevaliers français et étrangers qui en sont décorés avec des gravures en taille-douce qui représentent dans toute leur grandeur et perfection les cordons, plaques, et croix qui caractérisent chaque ordre. Paris 1811, s. 7–15 (do edice zařazen rovněž průvodní dopis M. Vitona)

A son Altesse Impériale et Royale Monseigneur le Grand-Duc de Wurzburg.

Monseigneur,

En instituant l'Ordre auguste du Mérite civil et militaire de Saint-Joseph, Votre Altesse Impériale et Royale a voulu récompenser avec justice et magnificence les sujets fidèles qui s'étaient dévoués à son service et au bien de la patrie.

Votre Altesse Impériale et Royale a jugé que rien n'était plus capable d'exciter la noble émulation des peuples que Dieu fait gouverner par des Rois, que de créer une de ces institutions honorifiques qui servent à élever l'homme, à le rendre digne d'approcher des degrés du trône, et à le présenter à la société comme un modèle de vertu, de dévouement, et d'héroïsme.

Mais, si l'on voue aux fondateurs des Ordres de Chevalerie une reconnaissance qui se perpétue dans les siècles, parcequ'ils ont honoré le mérite, le génie, et la valeur, combien ne doit-on pas d'éloges à un Souverain qui, comme Votre Altesse Impériale et Royale, a su choisir dans notre auguste, dans notre sainte religion, le sujet et la base de l'Ordre illustre qu'il a voulu instituer? n'est-ce pas inspirer aux

hommes une vénération constante pour le culte religieux, en même tems que votre main rémunératrice leur décerne les récompenses dues à leurs belles actions ? Il n'appartient qu'à un Prince de l'illustre maison d'Autriche d'offrir un aussi bel exemple de piété et de munificence...

Je dépose, Monseigneur, aux pieds de Votre Altesse Impériale et Royale, l'hommage de cet Ouvrage, en La suppliant de vouloir bien le recevoir sous ses gracieux auspices.

Je suis avec respect,

Monseigneur, de Votre Altesse Impériale et Royale.

Le très humble et très obéissant serviteur,

VITON, auteur des Généalogies historiques des maisons souveraines de l'Europe.

Ordre de Saint-Joseph

Chapitre Premier.

L'Ordre de Saint-Joseph a été institué, en 1807, par S. A. I. e R. M^{se} l'Archiduc Ferdinand, de l'auguste maison d'Autriche, Grand-Duc régnant de Wurzbourg.

Le but de son institution est de récompenser les services rendus au Souverain et à l'État, dans l'exercice des fonctions civiles, militaires, et ecclésiastiques.

Les Chevaliers y sont admis sans distinction de naissance; le mérite seul sert de titre pour l'obtenir.

L'Ordre est divisé en trois classes:

1° Celle des Grands-Croix;

2° Celle des Commandeurs;

3° Celle des Chevaliers;

La décoration de Grand-Croix consiste:

En une croix d'or, émaillée de blanc, à douze pointes pommetées d'or, anglée de trois tuyaux d'or émaillés de rouge; le tuyau du milieu supérieur à ceux des côtés.

Le milieu de la croix se compose d'un médaillon ovale, fond d'or chargé d'un St. Joseph en pied de même; le médaillon, entouré d'une légende en lettres d'or, sur un fond émaillé de rouge, portant la devise de l'Ordre: UBIQUE SIMILIS.

Les deux mots de cette légende sont séparés en haut par une rosette d'or, et en bas par deux branches de lis d'or, ayant au milieu d'elles une rosette de même.

La croix est surmontée d'une couronne d'or, enrichie de perles et de pierreries, ornée de fleurons d'or, et fermée de diadèmes de même supportant une boule du monde sommée d'une croix d'or.

Le revers de la croix n'a de différence que dans le médaillon, que offre, sur un fond d'or, les lettres initiales de même:

S. J.

F.

1807.

S. J. signifie, Sanctus Josephus, nom de l'Ordre; F. signifie, *Ferdinandus*, nom de l'auguste instituteur de l'Ordre; 1807 est l'année de l'institution de l'Ordre.

Ce médaillon est entouré de palmes d'or, sur un fond émaillé de rouge; ces palmes sont séparées, dans le haut, par une rosette d'or (voyez la croix de Commandeur, fig. B; elle représente le revers de la croix).

La plaque que les Grands-Croix portent sur le côté gauche de l'habit est d'argent, à douze pointes bordées d'un double cordonnet d'argent; elle est anglée de trois tuyaux de même, bordés d'un cordonnet d'argent; le tuyau du milieu supérieur à ceux des côtés.

Le milieu de la plaque est un médaillon ovale, fond d'argent, chargé d'un S. Joseph en pied de même: ce médaillon est entouré de la légende de l'ordre, UBIQUE SIMILIS, en lettres d'argent sur un fond de même; une étoile d'argent, en divisant ces deux mots de la devise, plane sur la tête du saint, et deux branches de lis d'argent se trouvent à ses pieds, séparées par la lettre F (voyez fig. C).

Les Grands-Croix d'état civil ou militaire portent la croix suspendue par un anneau d'or à un large ruban ponceau-moiré à liserés blancs, de l'épaule droite au côté gauche, en forme de bandoulière (voyez fig. A).

La plaque décore le côté gauche de leur habit.

Les Grands-Croix d'état ecclésiastique portent la croix en sautoir; ils portent aussi la plaque sur le côté gauche de leur habit comme les autres Chevaliers, et l'ajoutent en outre sur leur manteau.

La croix de Commandeur est semblable à celle de Grand-Croix, mais d'une forme moins grande; elle se porte en sautoir, suspendue à un ruban, proportionnellement plus étroit (voyez fig. B).

Les Commandeurs ne portent point de plaque.

Le croix de Chevalier est beaucoup plus petite que celle de Commandeur, et le ruban aussi proportionnellement plus étroit; elle se porte à la boutonnière (voyez fig. D).

Chapitre II

Grand-Maître et Chef souverain de l'Ordre

S.A.I. et R. Mgr l'Archiduc Gran-Duc De Wurzburg

Chapitre III

Grand-Croix de l'Ordre

Maison Gran-Ducale de Wurzburg.

S. A. I. et R. l' Arciduc Leopold, Grand-Duc héréditaire, etc., etc.

Chapitre IV

Têtes couronnées Grands-Croix de l'Ordre

S. M. l'EMPEREUR DES FRANÇAIS, Roi d'Italie, protecteur de la Confédération du Rhin, médiateur de la Confédération suisse.

S. M. l'EMPEREUR D'AUTRICHE, Roi de Hongrie et de Bohême, frère du Grand-Duc.

S. M. le Roi CHARLES IV.

- S. M. le ROI DE SAXE, Duc de Varsovie.
- S. M. le ROI DE WESTPHALIE.
- S. M. le ROI DES DEUX-SICILES.

Chapitre V

Grands-Croix de l' Ordre

- S. A. I. et R. l'Arciduc Charles-Louis, frère du Grand-Duc.
- S. A. I. et R. l'Arciduc Joseph, Palatin de Hongrie, frère du Grand-Duc.
- S. A. I. et R. le Prince Antoine de Saxe.
- S. A. S. le Prince de Benevent, Vice-Grand-Electeur de France.
- S. A. S. le Prince de Neufchatel et de Wagram, Vice-Connétable de France.
- S. Exc. le Prince de Rospigliosi, Grand-Chambellan, et Conseiller-intime de S. A. I. et R. l'Arciduc Grand-Duc.
- S. Exc. le Marquis de Manfredini, Conseiller-intime de S. A. I. et R. l'Arciduc Grand-Duc.
- S. Exc. le Duc de Frioul, Grand-Maréchal du palais de S. M. l'Empereur des Français.
- S. Exc. le Duc de Vicence, Grand-Ecuyer de S. M. l'Empereur des Français.
- S. Exc. le Duc de Cadore, Ministre d'Etat de S. M. l'Empereur des Français.
- S. Exc. le Comte Clément Wenceslas de Metternich-Winnebourg-Ochsenhausen, Ministre des affaires étrangères de S. M. l'Empereur d'Autriche.
- S. Exc. le Baron François-Guillaume de Guttemberg, Chambellan, Grand-Maréchal de la cour, et Conseiller-intime de S. A. I. et R. l'Arciduc Grand-Duc.
- S. Exc. le Baron Philippe-Antoine de Gräfenklau de Vollratschs, Chambellan, Grand-Ecuyer, et Conseiller-intime de S. A. I. et R. l'Arciduc Grand-Duc.
- S. A. S. le Prince Maxmilien-Joseph de la Tour et Taxis, Chambellan et Général-Major au service de S. M. l'Empereur d'Autriche, et Capitaine des gardes du corps de S. A. I. et R. l'Arciduc Grand-Duc.
- S. A. S. le Prince François-Guillaume de Salm-Reiferscheid-Krautheim, Grand-Veneur de S. A. I. et R. l'Arciduc Grand-Duc.
- S. Exc. le Comte Léopold de Kuhnburg, Chambellan de S. M. l'Empereur d'Autriche.
- S. Exc. le Baron Frédéric-Adolphe de Speth, Chambellan, Maréchal de la cour, et Conseiller-intime de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.
- S. Exc. le Baron Frédéric-Charles de Reigersberg, Chambellan, Conseiller - intime, Envoyé extraordinaire, et Ministre plénipotentiaire de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc près la cour de France.
- S. Exc. le Comte de Montesquiou-Fezensac, Grand-Chambellan de S. M. l'Empereur des Français.
- S. Exc. le Comte de Segur, Grand-Maître des cérémonies de S. M. l'Empereur des Français.

Chapitre VI

Commadeurs de l'Ordre

MM.

Lothaire-Anselme, Baron de Gebattel, Conseiller-intime d'Etat de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Jean-François Schenk, Baron de Stauffenberg, Vicaire-général de Wurtzbourg.

Charles-Philippe, Baron de Wurtzbourg, Chambellan, Conseiller-intime, et Président de la Cour d'Appel de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Charles-Alexandre, Baron de Werneck, Chambellan, Conseiller-intime et Vice-Président de la régence de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Chrétien-Jean-Baptiste de Wagner, Conseiller-intime d'Etat de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Jean-Michel de Seuffert, Conseiller-intime d'Etat, et Commission de la cour de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Jean Népomucène de Hennebrith, Chevalier de Henneberg, Conseiller-intime d'Etat de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

François, Baron de Hutten, Chambellan de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

François, Baron Bodeck d'Elgau, Chambellan de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Le Comte de Lillers, Chambellan de S. M. l'Empereur des Français.

Le Baron Charles de Lameth, Général de brigade au service de S. M. l'Empereur des Français.

Chapitre VII

Chevaliers

MM.

Carles, Comte de Wersowetz, Chambellan et Conseiller-intime de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Lothaire-Auguste-Daniel, Baron de Gebattel, Chambellan, et Colonel au service de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Christophe-François, Baron de Gross, Chambellan, et Conseiller de régence de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Henri-Chrétien de Hess, Président de la Cour de Justice de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Chrétien-Frédéric de Seelmann, Colonel, et Commissaire-supérieur des guerres de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

George de Benz, Major au service de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

François de Leibes, Conseiller-Ecclésiastique au service de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Frédéric-Adam-Joseph de Rothlein, Conseiller de la Cour d'Appel de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Suite des Chevaliers

MM.

Gallus de Nickels, Capitaine au service de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

George Ignace de Brock, premier Bourgmestre de Wurtzbourg.

Le Baron de Thouvenot, Général de brigade au service de S. M. l'Empereur des Français.

Charles d'Augias, Capitaine au service de S. M. l'Empereur des Français.

Charles d'Odelga, chargé d'affaires de de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc à Vienne.

Frédéric, Marquis de Piatti.

Chapitre VIII

Chancelier de l'Ordre

Secrétaire de l'Ordre

M.

Frédéric-Louis de Hartmann, Conseiller-aulique, et Secrétaire du Conseil d'Etat de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Chapitre IX

Membres de l'Ordre décédés

Grands-Croix

MM.

Antoine-Marie, Comte de Wolkenstein, Trostburg, et Eberstein.

Suite des metres décédés

MM.

Ministre dirigeant d'Etat de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc, et Chancelier de l'Ordre.

George-Charles, Baron de Fechenbach, Prince, Evêque de Wurzburg, et Coadjuteur de Bamberg.

De Tournon, Chambellan de S. M. l'Empereur des Français.

Commandeurs

M.

Eugène de Montesquiou, Chambellan, et Colonel au service de S. M. l'Empereur des Français.

Chevaliers

MM.

Antoine-Jean, Baron de Trautenberg, Colonel au service de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Adam-Frédéric, Baron de Zobel, Chambellan, et Conseiller-intime de S. A. I. et R. l'Archiduc Grand-Duc.

Fin de la second livraison, contenant l'Ordre de Saint-Joseph du Grand Duché de Wurzburg.

Příloha II

1817, 18. března, Florencie – *Ferdinand III., toskánský velkovévoda, obnovuje udílení záslužného řádu sv. Josefa*

Ferdinando Terzo per la Grazia di Dio Principe Imperiale d'Austria, Principe Reale d'Ungheria e di Boemia, Arciduca d'Austria, Granduca di Toscana etc.

Volendo Noi stabilire, e riordinare le Costituzioni, ed i Regolamenti che furono, ed esser debbono la base fondamentale dell'Ordine del Merito sotto il titolo di S. Giuseppe Nostro speciale Protettore, Ordine destinato nelle sue diverse Classi a distinguere con Decorazione esteriore le qualità pregievoli, e le virtuose Azioni di chiunque abbia acquistato titolo alla Nostra Sovrana Benevolenza, o per i suoi meriti personali, o per utili Servigj resi allo Stato, ordiniamo, comandiamo, e dichiariamo

I. L'Ordine del Merito eretto sotto il titolo S. Giuseppe ha il carattere di Ordine sì Civile, che Militare, e gli Insigniti del medesimo si denominano Cavalieri di S. Giuseppe.

II. Capo, e prima Dignità di questo Ordine è il Gran Maestro, Grado di cui Noi ci siamo rivestiti, e che apparterrà poi ai Nostri Successori nel Trono.

III. Tre sono, dopo il Gran Maestro, i Gradi riconosciuti, e nei quali l'Ordine si distingue;

Gran Croci

Commendatori

Semplici Cavalieri.

IV. Il numero dei Gran Croci è fissato a venti; quello dei Commendatori a trenta; quello dei Cavalieri a sessanta, non compresi in tal numero i Sovrani, e Principi Regnanti, ai quali da Noi venisse conferita la Decorazione dell'Ordine.

V. La Decorazione potrà essere concessa non solo ai Sudditi Toscani, ma anche agli Esteri, siano Laici, o Ecclesiastici.

VI. L'Ordine è specialmente riservato agl'Individui che professano la Religione Cattolica Romana, ma non è vietato di conferirlo anche agli Eterodossi, sempre che concorrino in Essi dei giusti titoli per ottenerlo.

VII. La Collazione dell'Ordine dependerà intieramente dalla Nostra Volontà, e dalle Nostre Sovrane determinazioni con le regole qui appresso.

VIII. La Gran Croce non sarà conferita se non che a quei Soggetti, i quali alla cospicua Nobiltà di Famiglia riuniscono i meriti personali, o il titolo di utili Servigi resi allo Stato.

IX. Il Grado di Commendatore non verrà accordato, se non a Individui ascritti alla Nobiltà, e distinti per merito come sopra. Nel caso però di circostanze speciali, e di Virtù eminenti di taluno, ancorchè non Nobile, potrà conseguire il Grado suddetto di Commendatore.

X. La piccola Croce sarà accordata indistintamente ai Soggetti Nobili, come a quelli che mancano di tale requisito, purchè in Essi concorra un merito rilevante, e siansi distinti o negli Impieghi Civili, e Militari, o nell'esercizio di qualche Professione liberale, o con altre utili virtuose Azioni.

XI. Il Grado di Commendatore nel caso che sia attribuito a Persona non Nobile, gli darà diritto di essere ascritto, senza alcuna spesa alla Nobiltà della Città, cui appartiene, o più prossima al luogo di sua origine, e questa Nobiltà sarà per conseguenza Ereditaria.

XII. Il Grado di semplice Cavaliere apporterà la Nobiltà personale all'Insignito non trasmissibile ai discendenti.

XIII. La forma della Croce, ed il modo con cui questa decorazione deve esser portata dagli Insigniti secondo il rispettivo loro Grado, verranno indicati nei Regolamenti contemporaneamente da Noi approvati, come Costituzioni fondamentali dell'Ordine, egualmente che saranno in detti Regolamenti prescritte le formalità da adempirsi per riceverne l'Insegna.

XIV. L'Amministrazione degli Affari tutti relativi all'Ordine è riunita, e dipenderà dall'I. e R. Segreteria di Stato, ove sarà destinato un Ministro in qualità di Segretario dell'Ordine con l'incarico di dar corso, e dirigere gli Affari suddetti, dei quali ci sarà reso conto nel Nostro Consiglio di Stato.

Dato li 18. Marzo 1817.

Ferdinando, m. p.

V. Fossombroni, m.p .

G. B. Nomi, m. p.

Příloha III

1817, 1. srpna, Florencie – *Statuta Řádu sv. Josefa vyhlášena ve Florencii 18. března 1817*

Ed.: Regolamento o siano costituzioni dell'Ordine del Merito sotto il titolo di San Giuseppe, approvate da S. A. I., e R. nel di 18. Marzo 1817. Firenze b. d., 15 s.

Capitolo I

Istituto dell'Ordine

1. Il merito personale è il titolo principale, ed essenziale per cui taluno può rendersi degno della Decorazione dell'Ordine di S. Giuseppe; e siccome chiunque sia fornito di vero merito non ama farne pompa, e diviene sempre più pregiabile per modesto contengo, così la detta Decorazione non si domanda, ma è conferita liberamente, e spontaneamente dal Sovrano Gran Maestro.
2. L'oggetto dell'Ordine si è quello di remunerare, e distinguere chiunque per l'integrità dei costumi, per fedeltà, ed attaccamento al Sovrano, per virtuose azioni, o per importanti Servigi resi allo Stato siasi reso degno di speciale considerazione, ed abbia acquistata nel pubblico quella buona reputazione, che è fondata sulle Doti pregievoli del cuore, e dello spirito.

Capitolo II

Distintivi, e Caratteristiche dei Cavalieri

1. La Decorazione con cui saranno fregiati i Cavalieri consiste in una Croce a sei spicchi, nel mezzo della quale, intorno ad uno Scudo ovale si trova l'effigie di S. Giuseppe con l'Epigrafe *Ubique Similis*.
2. Questa Croce deve tenersi appesa con Nastro rosso, e bianco, conforme tanto nella larghezza rispettiva che nella distribuzione dei colori agli appresso modelli.
3. I Gran Croci Secolari la porteranno con una Tracolla di detto Nastro secondo il modello numero 1. pendente dalla spalla destra alla sinistra con la Stella, o Placca di Argento nella parte sinistra del petto.
4. I Gran Croci, se siano Ecclesiastici porteranno la Croce appesa al collo ad un Nastro uguale a quello dei Gran Croci Secolari pendente sul Petto, e la Stella, o Placca come sopra nella parte sinistra del Petto, qual Placca inoltre sarà posta nel loro Ferrajolo.
5. I Commendatori porteranno la Croce di forma più piccola appesa al collo ad un Nastro più stretto conforme al modello num. 2. pendente sul Petto senza Stella.
6. I Cavalieri avranno la così detta piccola Croce appesa con Nastro anche più stretto conforme al modello num. 3. dalla parte sinistra dell'Abito, e senza Stella.
7. Non è permesso ad alcuno fuori che al Gran Maestro, ed al Principe Ereditario degli Stati di Sua Altezza Imperiale, e Reale di ornare la Decorazione dell'Ordine con pietre preziose, se pure alcuno Insignito non ne ottenga dallo stesso Gran Maestro special concessione.
8. La Decorazione deve essere portata abitualmente: Il non farne uso porta alla conseguenza di essere escluso dall'Ordine.

9. Ogni volta che segua la morte di qualche Insignito di qualunque siasi classe, gl'Eredi del medesimo saranno tenuti di rimettere al Segretario dell'Ordine la Decorazione, che il Defunto ricevè dal Gran Maestro.

10. I Gran Croci precedono in rango i Commendatori, questi i semplici Cavalieri tra i quali la precedenza è fissata dall'anzianità.

Capitolo III

Amministrazione degli Affari dell'Ordine

1. Per amministrare, e dirigere gl'Affari dell'Ordine vi sarà un Gran Cancelliere, un Segretario, ed un Archivist.

2. Il Gran Cancelliere verrà prescelto tra i Gran Croci; il Segretario dovrà esser rivestito della qualità di Commendatore, o Cavaliere; le funzioni di Archivist potranno essere affidate a persona non Insignita.

3. La carica di Gran Cancelliere sarà di regola conferita ad uno dei Gran Croci, che rivesta la qualità di Consigliere intimo attuale di Stato, Finanze, e Guerra con intervento al Consiglio. Gli altri Impiegati parimente saranno prescelti tra quelli addetti ad alcuno dei Dipartimenti sia di Stato, sia di Finanze, o degli Affari Esteri.

4. Dovrà tenersi un Registro esatto di tutti gl'Insigniti per ordine di nomina, e si terrà parimente riscontro dei Diplomi a ciascuno spediti; come pure della morte che seguisse di alcuno di Essi, e delle Decorazioni dai loro Eredi rimesse alla Cancelleria dell'Ordine.

5. Il Gran Cancelliere avrà l'incarico di far presenti a Sua Altezza Imperiale, e Reale il Gran Maestro tutti gli affari riguardanti l'Ordine, come pure di prendere cognizione, e proporre quelle disposizioni o provvedimenti che possono influire al decoro, ed al bene dell'Ordine tanto nei rapporti personali, che reali.

6. Egli nelle circostanze dei casi è autorizzato di far conoscere a S. A. I. e R. il Gran Maestro quei soggetti, che si sono meritata speciale considerazione per essere onorati della Decorazione.

7. Il Segretario avrà l'incarico di minutare Rappresentanze, Motuproprij, Regolamenti e simili Disposizioni, come pure di far relazione degl'affari nel Consiglio di Stato, e di partecipare la Sovrane risoluzioni.

8. Avrà cura del buon sistema dell'Archivio, e dei rispettivi Registri, e Protocolli.

9. L'Archivist sarà incaricato della redazione di detti Registri, e Protocolli, della conservazione dei Documenti, e del ricevimento e custodia di essi, non meno che delle Croci, che verranno di tempo in tempo restituite dagli Eredi dei defunti Cavalieri.

Capitolo IV

Formalità da osservarsi per ricevere la Decorazione; e Funzioni proprie dell'Ordine

1. La Decorazione dell'Ordine di S. Giuseppe sarà consegnata dallo stesso Gran Maestro, ovvero da uno dei Gran Croci da Esso delegato con le seguenti formalità.
2. Qualora in qualche luogo non si trovasse alcun Gran Croce, dependerà dal Gran Maestro la delegazione a tale oggetto di altro qualunque ragguardevole Personaggio.
3. Ottenuta, che abbia qualcuno con R. Motuproprio del Sovrano Gran Maestro l'ammissione all'Ordine o come Gran Croce, o come Commendatore, o come semplice Cavaliere, sarà avvisato per mezzo del Segretario dell'Ordine del giorno in cui deve eseguirsi la Ceremonia.
4. Nel caso che piacesse a S. A. I., e R. il Gran Maestro di onorare Egli stesso della Decorazione il Candidato o Candidati nel suo Real Palazzo, premesso l'invito dei Membri dell'Ordine, l'intervento degli'altri soggetti assistenti alla Funzione, la distribuzione di ciascuno nei rispettivi posti, e le formalità da osservarsi in tale occasione, saranno regolare dal Maggior Domo Maggiore, che darà a tale effetto le disposizioni opportune.
5. Il Candidato o Candidati diregeranno nei termini indicati nel seguente §. 7.º le loro Suppliche a S. A. I., e R. il Gran Maestro, il quale per mezzo del Gran Cancelliere farà consegnare ad Essi la Decorazione ed il Gran Cancelliere si esprimerà nell'atto di tal consegna come è notato al §. 8.º del presente Capitolo.
6. Esegendosi la funzione dal Gran Croce, o altro soggetto Delegato da S. A. I., e R. il Gran Maestro, verranno invitati nel giorno prefisso, e nell'Appartamento a tale effetto destinato tutti gli altri Membri dell'Ordine istesso, ed in mancanza di Essi le principali persone della Città ove segue la Funzione.
7. Il Candidato, o Candidati si presenteranno nell'istesso Appartamento ove in luogo distinto si collocherà il Gran Croce delegato dal Gran Maestro, e dalla parte sinistra di Esso si collocheranno pure in piedi, ed in Abito da gala il Candidato o Candidati, il Segretario dell'Ordine posto dalla parte destra, ove saranno disposti gli altri Cavalieri, ed intervenienti alla funzione, all'annuncio del Gran Croce leggerà il Motuproprio, o Motuproprij di Collazione dell'Ordine, e nominando quindi distintamente ciascuno Candidato, Essi si porteranno in piedi dirimpetto al Gran Croce Delegato, ed il primo secondo l'Ordine della Nomina fattane dal Segretario proferirà le seguenti parole „*Essendosi degnata SUA ALTEZZA IMPERIALE, e REALE il Gran Maestro di accordare a Noi la Grazia di esser ricevuti nell'Ordine del Merito sotto il titolo di San Giuseppe, Noi vi preghiamo Signore come delegato dell'I., e R. A. S. il Gran Maestro di ammetterci nel numero dei Membri di detto Ordine, e di accordarcene la Decorazione, promettiamo nel tempo istesso di condurci sempre con i principj di Moralità, e di Onore, e di spiegare tutte le Nostre forze per eseguire e promuovere azioni virtuose, e contribuire al decoro, ed alla Gloria dell'Ordine di cui osserveremo costantemente le Costituzioni.*“

8. Dopo di che alzatosi in piedi il Gran Croce Delegato si esprimerà come segue, consegnando nelle mani di ciascuno le rispettiva Decorazione „*Ricevete la Decorazione, di cui siete stati onorati, e riflettete, che questa vi rammenta l'esatto adempimento dei vostri doveri, e vi impone l'obbligo di farvi distinguere con le virtù Morali e con il più utile Impiego de' vostri talenti, onde accrescere lustro al ceto dei Cavalieri, di cui andate a far parte.*“ Se fosse un solo il candidato si esprimerà come sopra in termini singolari.

9. Ciò eseguito il Gran Croce consegnerà a ciascuno un'esemplare delle Costituzioni dell'Ordine, e ordinerà al Segretario di far distendere l'atto della seguita Cerimonia, il quale dovrà essere trasmesso, e conservato nell'Archivio dell'Ordine.

10. Successivamente il Segretario avrà cura di fare spedire a ciascuno Insignito il Diploma rispettivo, il quale sarà firmato da S. A. I., e R. il Gran Maestro, dal Gran Cancelliere, e dallo stesso Segretario.

11. Quantunque le formalità come sopra prescritte nel presente Capitolo debbano osservarsi di regola, contuttociò potranno essere omesse, sempre che piaccia a S. A. I., e R. il Gran Maestro di dispensarne espressamente taluno nell'atto di accordargli la Decorazione, nel qual caso il Segretario porrà in essere nell'Archivio un Documento analogo a quello indicato nel precedente §. 9.º, ove fatta menzione della dispensa concessa dalle formalità di dichiarerà essere stata consegnata o trasmessa la Decorazione al Candidato.

12. Sarà destinata nella Capitale una Chiesa in cui ogni anno nel giorno di S. Giuseppe verrà celebrata una Festa Solenne, e nel giorno dopo si farà nell'istessa Chiesa un Ufficio per l'Anima dei Defunti Cavalieri, alle quali Funzioni dovranno intervenire in luogo distinto tutti i Cavalieri non impediti legittimamente che si troveranno nella stessa Capitale.

Capitolo V

Disposizioni diverse

1. Gli Insigniti potranno essere privati della Decorazione, sempre che se ne rendessero indegni con un contegno improprio del loro Grado, e contrario ai loro doveri.

2. Le determinazioni in tal proposito appartengono esclusivamente al Sovrano Gran Maestro, dietro le preventive circostanziate informazioni del Gran Cancelliere dell'Ordine.

3. Tutti quelli individui Toscani, che trovansi già Insigniti nell'Ordine di S. Giuseppe di qualunque classe, dovranno a tutto Dicembre 1817. rimettere al Segretario dell'Ordine in Firenze una copia del Motuproprio, con cui ottennero la Decorazione, ed accompagneranno questo Documento con una lettera nella quale si esprimeranno di promettere ciò che è indicato al §. 7.º del Capitolo IV.

4. In seguito verranno iscritti nei Registri, e verrà loro trasmesso il Diploma, rimanendo così dispensati da qualunque altra formalità.

5. È dichiarato, che la determinazione del numero dei Gran Croci, Commendatori, e Cavalieri fissato con l'Editto de' 18. Marzo 1817. contempla soltanto i Sudditi del Gran Ducato non compresi in detto numero gli Esteri già decorati, e quelli parimente Esteri, cui piacesse al Sovrano Gran Maestro di accordare la Decorazione.

Il primo Agosto 1817.

Il Gran Cancelliere Neri Corsini, m. p.

Il Segretario dell'Ordine Alessandro Humbourg, m. p.

Příloha IV

1994, 9. června, Londýn – *Sigismondo, titulární toskánský velkovévoda a velmistr Řádu sv. Josefa, vydává statuta tohoto řádu*

Ed.: Panajia, Alessandro: Ordine del merito sotto il titolo di San Giuseppe. Pisa 2000, příl. F, s. 257–259.

Sigismondo d'Asburgo Lorena, per grazia di Dio e diritto ereditario Granduca titolare di Toscana, Arciduca d'Austria, principe reale di Ungheria e di Boemia, Gran Maestro del Sacro Militare Ordine di Santo Stefano Papa e Martire e dell'ordine merito sotto il titolo di S. Giuseppe

Considerato che l'Ordine del Merito Civile e Militare sotto il titolo di S. Giuseppe, istituito nel 1807 dal Nostro predecessore Ferdinando III allora Granduca di Würzburg e dal medesimo riordinato nel 1817 dopo la sua restaurazione in Toscana, è Ordine dinastico della Nostra Casa.

Considerata l'opportunità di modificare in alcune parti gli Statuti vigenti dell'Ordine allo scopo di adeguarli ai tempi attuali.

Visto le vigenti Costituzioni emanate dal Granduca Ferdinando III il 18 marzo 1817, il Regolamento emanato dal Gran Cancelliere dell'Ordine il 1° agosto 1817, i Decreti del Nostro predecessore in data 1 gennaio 1990 e 15 gennaio 1992 e le deliberazioni della Commissione Magistrale dell'Ordine, dal Nostro Predecessore istituita, in data 10 ottobre 1990, di Nostro Motu Proprio

Abbiamo Decretato e Decretiamo

Art. 1

L'Ordine assume la denominazione ufficiale di „Ordine del Merito sotto il Titolo di San Giuseppe“ omettendosi le parole „civile e militare“ in quanto attualmente superflue.

L'Ordine verrà comunemente indicato come „Ordine di S. Giuseppe“.

Art. 2

L'Ordine sarà essenzialmente destinato a premiare le benemerenze per il progresso civile e culturale della Toscana nonché i meriti verso la Nostra Casa.

Art. 3

Il numero dei Cavalieri di Gran Croce è determinante in trenta, dei Commendatori in sessanta e dei Cavalieri in centocinquanta, non compresi in tal numero i Sovrani, i Capi di Stato, i Principi della nostra Casa e delle altre Case Reali, i Cardinali di Santa Romana Chiesa e gli Arcivescovi delle sedi metropolitane della Toscana.

I Cavalieri di Gran Croce di Giustizia ed i titolari delle Grandi Cariche del Sacro Militare Ordine di S. Stefano Papa e Martire, come del pari anche gli altri Cavalieri di S. Stefano che venissero insigniti dell'Ordine di S. Giuseppe, non sono compresi nel numero sopra indicato.¹

Art. 4

La Gran Croce, concorrendo speciali benemerenze, può essere conferita, oltre che a persone di cospicua nobiltà, come previsto dalle vigenti Costituzioni, anche a soggetti di alta condizione sociale, che verranno nei decreti di nomina espressamente dalla presentazione delle prove nobiliari.

Art. 5

Il grado di Commendatore e di Cavaliere sono conferiti a persone nobili o di distinta condizione sociale, che abbiano acquisito importanti benemerenze nei campi di cui all'Art. 2 del presente decreto.

Art. 6

Alle Signore che abbiano acquisito importanti meriti nei campi previsti dall'Art. 2 può essere conferito il grado di „Dama dell'Ordine di S. Giuseppe“. Ad altissime personalità può essere accordata la dignità di Dama di Gran Croce. Il numero delle Dame non può essere superiore a cinquanta, non comprese nel numero le Principesse della Nostra e delle altre Case reali, le consorti dei Capi di Stato e le Dame dell'Ordine di S. Stefano.

Art. 7

I decreti di nomina dell'Ordine devono essere firmati da Noi, controfirmati dal Gran Cancelliere e dal Segretario e registrati presso la Cancelleria.

Art. 8

La forma delle decorazioni è quella prevista dalle vigenti Costituzioni.

Le Dame hanno una Croce uguale a quella dei Cavalieri, pendente da un fiocco con i colori dell'Ordine da portarsi dal lato sinistro del petto.

Le Dame di Gran Croce portano la Croce pendente da una fascia come i Cavalieri di Gran Croce, ma non portano la placca a stella prevista per questi ultimi.

¹ Takto změněno dekretem z 19. února 1999.

Art. 9

La Commissione Magistrale attualmente esistente è confermata nelle sue funzioni. Il Gran Cancelliere, il Segretario ed i membri della Commissione Magistrale sono nominati con Nostro decreto.

Art. 10

Sono espressamente confermate le disposizioni del Nostro Predecessore emanate per la revisione delle nomine effettuate prima della Sua successione nel Gran Magistero nonché quelle per il funzionamento provvisorio della Cancelleria.

Art. 11

Tutte le proposte di nomina ed in genere tutti gli affari concernenti L'Ordine ci saranno trasmessi per il tramite della Nostra Segreteria in Firenze.

Art. 12

Ogni disposizione in contrasto con il presente decreto è abrogata.

Le norme delle Costituzioni e del Regolamento non in contrasto con il presente decreto restano in vigore. I problemi che dovessero sorgere per la loro applicazione nei tempi attuali saranno risolti con Nostri decreti, su relazione del Gran Cancelliere.

Art. 13

Il presente decreto firmato da Noi e controfirmato dal Gran Cancelliere e dal Segretario sarà depositato e registrato presso la Cancelleria dell'Ordine.

Londra, 9 Giugno 1994

Sigismondo, m. p.

Neri Capponi, Capo della Segreteria della Casa Granducale, ff. Gran Cancelliere, m. p.

Vittorio Pancrazi, ff. Segretario, m. p.

Příloha V

1997, 21. prosince, Florencie – *Sigismondo Habsbursko-Lotrinský, titulární velkovévoda toskánský, zřizuje dekretem v rámci Řádu sv. Josefa další dvě třídy vyznamenání.*

Ed.: Panajia, Alessandro: Ordine del merito sotto il titolo di San Giuseppe. Pisa 2000, Appendice F, s. 260–261.

Sigismondo d'Asburgo Lorena per grazia di Dio e per diritto ereditario Granduca titolare di Toscana, Arciduca d'Austria, Gran Maestro dell'Ordine del Merito sotto il titolo di San Giuseppe

Considerata l'opportunità di istituire nel Nostro Ordine di S. Giuseppe allo scopo di meglio differenziare i riconoscimenti per i meriti verso la Nostra Casa e l'Ordine, i gradi di cavaliere ufficiale e di grande ufficiale.

Abbiamo Decretato e Decretiamo

Art. 1

È istituito il grado di grande ufficiale intermedio fra quelli di cavaliere di gran croce e di commendatore.

Esso è riservato ai commendatori che abbiano acquisiti meriti di particolare importanza e che siano di elevata condizione sociale.

Il numero dei grandi ufficiali non potrà essere superiore alla metà di quello previsto dallo Statuto per i commendatori.

Non saranno compresi nel numero i Prelati, i dignitari di Stati esteri e del Sovrano Militare Ordine di Malta ed i cavalieri di S. Stefano.

Art. 2

È istituito il grado di cavaliere ufficiale intermedio fra quelli di commendatore e di cavaliere.

Esso è riservato a quei cavalieri che abbiano acquisito particolari benemerenze.

Il numero dei cavalieri ufficiali non potrà essere superiore a due terzi di quello previsto dagli Statuti per i cavalieri, non l'eccezione di cui all'ultimo comma dell'art. 1.

Art. 3

Nessuno potrà essere nominato grande ufficiale o cavaliere se non abbia almeno tre anni di permanenza nel grado inferiore.

Ci riserviamo di derogare a questa regola per coloro che ricoprono elevate dignità ecclesiastiche, civili o militari, per i cavalieri di S. Stefano ed in presenza di eccezionali benemerenze.

Art. 4

I privilegi previsti dagli antichi Statuti per i cavalieri ed i commendatori, se ed in quanto ancora applicabili, sono dalla data del presente decreto riservati, rispettivamente, ai commendatori ed ai grandi ufficiali.

Art. 5

Sono esperessamente confermati i requisiti previsti dagli Statuti per i cavalieri di gran croce.

Art. 6

La forma delle insegne dei grandi ufficiali e dei cavalieri ufficiali saranno determinate con separato decreto.

Art. 7

Il presente decreto, firmato da Noi, dal Capo della Nostra Segreteria e dal Cancelliere dell'Ordine, sarà conservato nell'archivio di quest'ultimo.

Firenze, 21 dicembre 1997

Sigismondo, m. p.

Neri Capponi, capo della Segreteria della I. R. Casa Granducale, m. p.

Luigi Quaretesi d'Achiardi, m. p.

Příloha VI

1859–1908 – *Seznam dekorovaných, kterým byl v letech 1859–1908 titulárním toskánským velkovévodou Ferdinandem IV. udělen záslužný Řád sv. Josefa*¹
NA, RAT, Ferdinand IV., inv. č. 671, kart. 240.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka ²
1859, 5. srpna, Vídeň	Nerli Tanay Jacopo, markýz ³ de	velkokříž	zemřel 15. 6. 1881, vrácen
1860, 30. května, Mnichov	Provenzali Pompeo, markýz ⁴	komandér	vrácen, udělení velkokříže
1860, 30. května, Mnichov	Silvatici Giuseppe, rytíř ⁵	rytíř	vrácen, povýšen na komandéra

¹ „*Ordine del Merito sotto il titolo di S. Giuseppe. Nota dei Decorati. Decorazioni conferite da Sua Altezza Imperiale e Reale il Granduca di Toscana Ferdinando IV.*“. Protokol má formu úřední knihy, do níž byly záznamy zapisovány chronologicky. V českém přepisu italsky psaného soupisu vyznamenaných osob jsou uváděny pouze ty údaje, které jsou v záznamech. Zápisy pro zachování autenticity tedy nejsou nijak upravovány či doplňovány o jiné specifické údaje, které by doplňovaly jména, hodnosti či tituly jednotlivých osob. Vynechány byly jen zkratky pro vyjádření titulů typu: „S. A. I. e R.“ (Sua Altezza Imperiale e Reale = Jeho císařská a královská výsost), nebo „S. E.“ (Sua Eccellenza = Jeho excelence), nebo „S. M.“ (Sua Majestà = Jeho Majestát). Pro úsporu místa při tisku a z důvodu eliminace možných nepřesností vzniklých při překladu italského vyjádření názvů funkcí, které vyznamenané osoby zanesené do seznamu v době jmenování do Řádu sv. Josefa zastávaly, nejsou tyto funkce uváděny. Jména jsou ze stejného důvodu ponechána v italské podobě. Jen jména arcivévodů a panovníků jsou převáděna do češtiny. V závorce je pak ponechána v některých případech italská podoba jména. Autorka upozorňuje, že se nejedná o edici dokumentu, jen přepis uvedených jmen s úpravami, které neubírají na identifikaci vyznamenané osoby. Navíc se jedná o dostupný dokument, který si může případný badatel kdykoliv prostudovat sám. Jde tedy pouze orientační, informativní přepis vyznamenaných v průběhu let 1859–1908. Tam, kde není uvedeno „zahraniční“ je samozřejmé, že se jedná o Toskánce, nebo osobu ve službách toskánského ex velkovévody. Pro geografické určení vyznamenaného je v závorce uváděna identifikace panovníckého dvora, kde jmenovaný vykonával svou funkci.

² Je uváděn překlad všech připsaných poznámek, které se většinou týkají vrácení příslušných odznaků v případech úmrtí člena či jeho povýšení do vyšší třídy v rámci záslužného řádu. Nebo uvedení záznamů, pokud se týkalo udělení záslužného řádu osobě zahraniční. Pokud je v poznámce uvedeno „zemřel“ jedná se o slovní podobu grafického znaménka pro úmrtí (†).

³ Tanay de Nerli patřil k toskánskému dvoru, zastával funkci královského komořího, zplnomocněného ministra ve Francii, Velké Británii a Belgii.

⁴ Pompeo Provenzali patřil k toskánskému dvoru v Salcburku a zastával funkci zplnomocněného ministra na císařském a saském dvoře.

⁵ Giuseppe Silvatici patřil k toskánskému dvoru v Salcburku, zastával funkce komořího.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1861, 12. ledna, Berlín	Vilém I. (Guglielmo), pruský král	velkokříž	
1861, 12. ledna, Berlín	D'Olfers Ignaz Franz Maria, ředitel královských muzeí (pruský dvůr)	komandér	zahraniční
1861, 3. března, Vídeň	Provenzali Pompeo, marký	velkokříž	
1861, 3. března, Vídeň	Karel Ludvík, rakouský arcivévoda	velkokříž	zemřel
1861, 3. března, Vídeň	Cervini Carlo de, hrabě ⁶	komandér	zemřel
1861, 3. března, Vídeň	Antinori Amerigo, rytíř ⁷	komandér	zemřel
1861, 3. března, Vídeň	Frescobaldi Angilo de, rytíř ⁸	komandér	
1861, 3. března, Vídeň	Bargagli Celso, rytíř ⁹	rytíř	
1861, 3. března, Vídeň	Medici Cosimo de, markýz ¹⁰	rytíř	
1861, 20. března, Vídeň	Folliot de Crenneville Francesco, hrabě (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	zahraniční
1861, 20. března, Vídeň	Rechberg Rothentowen Bernardo, hrabě (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	zahraniční
1861, 3. dubna, Drážďany	Alberi Eugenio, rytíř	rytíř	zemřel, odznak vrácen
1861, 3. května, Vídeň	Rainer, rakouský arcivévoda	velkokříž	
1861, 28. července, Lindau	Frescobaldi Luigi, rytíř ¹¹	komandér	zemřel, odznak vrácen 13. 7. 1864
1861, 14. září, Lindau	Del Re Leopoldo, don (sicilský dvůr)	velkokříž	zahraniční
1861, 14. září, Lindau	Brancaccio Niccola, don, kníže z Ruffana (di Ruffano) (sicilský dvůr)	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen v květnu 1863

⁶ Byl podplukovníkem, královským komořím a pobočníkem toskánského ex velkovévody Leopolda II.

⁷ Amerigo Antinori, vévoda z Brindisi, byl zplnomocněn vést Administraci zděděných soukromých panství bývalé habsbursko-lotrinské sekundogenitury v Toskánsku a zastupovat zájmy Ferdinanda IV. ve Florencii.

⁸ Patřil k toskánskému dvoru v exilu a byl královským komořím.

⁹ Patřil k toskánskému dvoru a byl sekretářem legace u papežské stolice v Římě.

¹⁰ Patřil k toskánskému dvoru v Salcburku, byl královským komořím.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1861, 14. září, Lindau	Statella Giuseppe, don, kníže z Cassara (di Cassaro) (sicilský dvůr)	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen
1861, 14. září, Lindau	Ruitz de Ballestreros Giovanni, don (sicilský dvůr)	komandér	zahraniční
1861, 14. září, Lindau	Pasca Roberto, don (Sicilský dvůr)	komandér	zahraniční
1861, 14. září, Lindau	Dentice Alfredo, don, kníže z Frassa (di Frasso) (Sicilský dvůr)	komandér	zahraniční
1861, 14. září, Lindau	Carbonelli Domenico, don, baron z Letina (di Letino) (sicilský dvůr)	komandér	zahraniční
1861, 14. září, Lindau	Necco Cesare, don (sicilský dvůr)	rytíř	zahraniční
1861, 14. září, Lindau	Battimelli Filippo, don (sicilský dvůr)	rytíř	zahraniční
1861, 14. září, Lindau	Langelotti Enrico, don (sicilský dvůr)	rytíř	zahraniční
1861, 14. září, Lindau	Rauci Leopoldo, don, rytíř (sicilský dvůr)	rytíř	zahraniční
1861, 19. září, Lindau	Bargagli Luigi, rytíř ¹²	velkokříž	
1861, 19. září, Lindau	Sloane Giuseppe Francesco, rytíř ¹³	komandér	
1861, 19. září, Lindau	Corsini Lorenzo, markýz z Tresana (di Tresano)	komandér	
1861, 19. září, Lindau	Sanminiattelli Giovanni, dr. ¹⁴	rytíř	
1861, 19. září, Lindau	Du Tremoul Eugenio, rytíř	rytíř	
1861, 19. září, Lindau	Sforza Eugenio ¹⁵	rytíř	
1861, 19. září, Lindau	Erber Adolf (Čechy – Praha) ¹⁶	rytíř	zahraniční, odznak vrácen

¹¹ Byl ve službách toskánského titulárního velkovévody Ferdinanda IV. a byl zplnomocněn zastupovat jeho zájmy u sicilského dvora, byl královským komořím.

¹² Patřil k toskánskému exilovému dvoru jako královský komoří.

¹³ Patřil k toskánskému dvoru v Salcburku s titulem královského komořího.

¹⁴ Patřil k toskánskému salcburskému dvoru s funkcí pověřence v různých záležitostech.

¹⁵ Byl vychovatel a nejbližším přítelem toskánského arcivévody Ludvíka Salvátora.

¹⁶ Adolf Erber byl ředitelem Administrace toskánských statků v Praze.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1861, 12. října, Lindau	Chigi Flavio, Msgre, kníže apoštolský nuncius	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen 4. 4. 1885 bez plaký ministrem zahraničí
1861, 12. října, Lindau	Carpegna Luigi, hrabě (papežský tajný sekretář)	rytíř	zahraniční
1861, 6. listopadu, Lindau	Ekart Giorgio, rytíř (Rakousko – komisař a podprefekt města Lindau)	rytíř	zahraniční
1861, 6. listopadu, Lindau	Inghirami Fei Niccolò, rytíř (rakouský generální konzul)	rytíř	zahraniční
1862, 18. února, Vídeň	František Karel Josef, rakouský arcivévoda	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen
1862, 1. března, Mnichov	Karel Teodor Maxmilián Augustus, bavorský princ	velkokříž	zahraniční
1862, 30. května, Vídeň	Egon Jan, markrabě z Fürstenbergu, Baaru a Stühlingenu (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen dědici
1862, 18. září, Lindau	Kregej Pietro Francesco, Msgre (Čechy – Praha) ¹⁷	rytíř	zahraniční
1862, 12. listopadu, Drážďany	O'Byrn Federigo, baron (saský dvůr)	velkokříž	zahraniční
1862, 12. listopadu, Drážďany	Gersdorff Gustav di (saský dvůr)	komandér	
1862, 12. listopadu, Drážďany	Erdmannsdorff Enrico Ottone di (saský dvůr)	rytíř	zahraniční
1862, 12. listopadu, Drážďany	Einsiedel Giorgio Alessandro, di (saský dvůr)	rytíř	zahraniční
1862, 12. listopadu, Drážďany	Minckewitz Federigo Augusto di	rytíř	zahraniční
1863, 7. ledna, Mnichov	Ludvík, bavorský princ	velkokříž	zahraniční, zemřel
1863, 20. srpna, Lindau	Ludvík, bavorský princ	velkokříž	zahraniční
1863, 19. září, Vídeň	Groben Guglielmo di (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční

¹⁷ V záznamu je uvedeno, že byl pražským světicím biskupem.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1863, 12. října, Ebensee	Hohenlohe Schillingsfürst Constantino, hrabě (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční, zemřel
1863, 12. října, Ebensee	Latour di Thurmburg Giuseppe (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční
1863, 16. října, Lindau	Schwarzenberg Federigo Giuseppe, kníže, kardinál ¹⁸ (Čechy – Praha)	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen bez plaky
1864, 14. ledna, Drážďany	Velkovévoda sasko-výmarský ¹⁹	velkokříž	zahraniční, zemřel
1864, 20. ledna, Drážďany	Marschall Augusto di, hrabě (saský dvůr)	rytíř	zahraniční, zemřel, odznak vrácen
1864, 20. ledna, Drážďany	Trebra Lindenau Giovanni di (saský dvůr)	rytíř	zahraniční
1864, 16. března, Vídeň	Kuefstein Francesco di, hrabě (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen
1864, 16. března, Vídeň	Auersperg Vincenzio Carlo, kníže (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen
1864, 16. března, Vídeň	Seifert Carlo (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční, zemřel, odznak vrácen dědici 23. 9. 1888
1864, 16. března, Vídeň	Hackenfeld Slaghek Luigi, holandský generální konzul	rytíř	zahraniční
1864, 5. května, Mnichov	Leopold, bavorský královský princ	velkokříž	zahraniční
1864, 6. května, Mnichov	Schrenck Karl de, baron (bavorský královský dvůr)	velkokříž	zahraniční
1864, 4. září, Schönbrunn	Kinský Wolfgang, hrabě (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční, zemřel, odznak vrácen ministerstvem zahraničí

¹⁸ Pražský arcibiskup.

¹⁹ Jméno není uvedeno.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1864, 17. listopadu, Schönbrunn	Liechtenstein Rudolf, kníže (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční
1865, 14. ledna, Vídeň	Podstatzky Liechtenstein Leopold, hrabě (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční
1865, 14. února, Dráždany	Schwenberg Ober Reinsberg Oswaldo di (saský dvůr)	rytíř	zahraniční
1865, 30. května, Brandýs	Isenburg Birstein Karl, kníže	velkokříž	
1865, 17. října, Schönbrunn	Ludvík Salvátor, toskánský arcivévoda ²⁰	velkokříž	
1865, 7. prosince, Schönbrunn	Mensdorff Pouilly Alexander, kníže (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	zemřel a zasílá se výjimečné povolení dědicům nechat řádovou dekoraci
1865, 7. prosince, Schönbrunn	Koenigsegg Aulendorf Alfred, hrabě (ve službách rakouské císařovny)	velkokříž	zahraniční, zemřel
1865, 31. prosince, Brandýs	Gnagnoni Fiorenzo ²¹ (toskánský dvůr Leopolda II.)	rytíř	odznak vrácen pro jmenování komandérem 24. 3. 1865
1866, 22. července, Lindau	Gonella Matteo Eustacho, Msgre, arcibiskup ve Viterbu	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen
1866, 23. srpna, Lindau	Piers Alexander di, baron ²² (rakouský císařský dvůr)	rytíř	odznak vrácen pro jmenování komandérem

²⁰ Patřil do toskánské větve habsbursko-lotrinského rodu a byl bratrem Ferdinanda IV.

²¹ Gnagoni byl osobním sekretářem a nejbližším spolupracovníkem posledního toskánského velkovévody Leopolda II.

²² Byl vychovatelem nejmladšího syna bývalého toskánského velkovévody Leopolda II. Jana Nepomuka, který v roce 1889 vystoupil z rakouského arcidomu a přijal občanské jméno Johann Orth. V roce 1890 zmizel u Mysu Horn.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1866, 31. srpna, Lindau	Löschner Giuseppe dr. (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční, zemřel, odznak vrácen dědici v květnu 1888
1867, 26. listopadu	Nerli Tanay de, vévoda z Rassiny	velkokříž s brilianty	zemřel, odznak vrácen
1867, 8. prosince, Salcburk	Rudolf, korunní princ, rakouský arcivévoda	velkokříž	
1867, 8. prosince, Salcburk	Hohenlohe Schillingsfürst Constantin (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	zahraniční, zemřel
1867, 8. prosince, Salcburk	Meysenburg Otto, baron (rakouské ministestvo zahraničí)	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen 17. 12. 1886
1867, 8. prosince, Salcburk	Falcinelli Antoniaci Mariano, aténský arcibiskup, apoštolský nuncijs	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen
1867, 8. prosince, Salcburk	Bellegarde Augusto di, hrabě, generálmajor (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen dědici
1867, 8. prosince, Salcburk	Wrbna a Freundenthal Rudolf di, hrabě (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	zahraniční, zemřel, odznak vrácen dědici
1867, 8. prosince, Salcburk	Beck Karl Friedrich di (rakouský císařský dvůr)	komandér	zahraniční, odznak vrácen 18. 3. 1907 pro udělení velkokříže
1867, 8. prosince, Salcburk	Latour di Thurnburg Giuseppe (rakouský císařský dvůr)	komandér	zahraniční
1867, 8. prosince, Salcburk	Pálffy di Erdöd Andarsz, hrabě (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční, zemřel odznak vrácen dědici
1867, 8. prosince, Salcburk	Raymond Francesco di (rakouský císařský dvůr)	rytíř	zahraniční, zemřel, odznak vrácen dopisem 19. 11. 1875

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1867, 8. prosince, Salcburk	Hartmann Luigi di (Rakousko, finanční ředitel v Salcburku)	rytíř	zahraniční, zemřel, odznak vrácen 15. 6. 1881
1867, 8. prosince, Salcburk	Majneri Antonio di, komoří arcivévody Karla Salvátora Toskánského	rytíř	nebyl Toskánek, ²³ zemřel, odznak vrácen
1867, 8. prosince, Salcburk	Stefani Enrico, rytíř	rytíř	Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici
1868, 6. prosince, Salcburk	Tarnóczij Massimiliano di	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici
1868, 6. prosince, Salcburk	Aichinger Joseph Adalbert	rytíř	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici
1868, 6. prosince, Salcburk	Majneri Giuseppe, kapitán	rytíř	nebyl Toskánek, odznak vrácen 18. 3. 1907 pro povýšení na komandéra
1868, 31. prosince, Salcburk	Busi Clemente, advokát	rytíř	Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici
1869, 18. června, Pillnitz	Freisleben Johann Wilhelm Otto (saský dvůr)	rytíř	nebyl Toskánek
1869, 18. června, Pillnitz	Friesen Hermann von	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen
1869, 6. července, Salcburk	Albèri Eugenio, rytíř	komandér	Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici
1870, 22. března, Řím	Jan Nepomuk, arcivévoda, toskánský princ ²⁴	velkokříž	

²³ Tyto záznamy začaly být psány jinou rukou, místo „estero“ nastupuje označení národní příslušnosti, a to buď „toscano“ – „Toskánek“, nebo „non toscano“ – do češtiny autorkou převáděno jako „nebyl Toskánek“. Velmi podstatná změna je však v tom, že ten, kdo psal záznamy, přestal uvádět funkce a hodnosti, které vyznamenání zastávali. To trvalo až do záznamů začínajících 3. února 1875. Tehdy se opět setkáváme s další písarskou rukou, která ovšem opět uváděla kromě jména a šlechtického titulu také dvorské a státní hodnosti a funkce. Trvá stejným způsobem označení národnosti „toscano“ nebo „non toscano“.

²⁴ Jedná se pozdějšího Jana Orthu.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1870, 22. března, Řím	Trauttmansdorf Ferdinand di, hrabě	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel
1870, 24. března, Řím	Palomba Caracciolo Giuseppe di, rytíř	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen 15. 6. 1881
1870, 24. března, Řím	Magno Giovanni Alessandro del	velkokříž	nebyl Toskánek
1870, 24. března, Řím	Barluzzi Giulio	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel
1870, 24. března, Řím	Imperiali Marino, markýz	rytíř	nebyl Toskánek
1870, 24. března, Řím	Deym František, hrabě	rytíř	nebyl Toskánek
1870, 24. března, Řím	Gnagnoni Fiorenzo, rytíř	komandér	Toskánek
1870, 28. března, Řím	Fraxola Biagio ²⁵	komandér	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici
1870, 28. března, Řím	Robert I., vévoda z Parmy	velkokříž	
1870, 21. září, Salcburk	Harrasowsky Filip di, rytíř	rytíř	nebyl Toskánek
1870, 21. září, Salcburk	Mayer Lorenzo, dr.	rytíř	nebyl Toskánek
1870, 21. září, Salcburk	Wahlberg Emil, dr.	rytíř	nebyl Toskánek, zemřel
1871, 19. února, Salcburk	Neumann Franz	rytíř	nebyl Toskánek
1871, 2. dubna, Salcburk	Lonyay de Nágylónya a Vásáros Namény Melchior	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen ministerstvem zahraničí
1871, 2. dubna, Salcburk	Kübeck Ludwig, baron	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici
1871, 15. listopadu, Salcburk	Wanniczek Norbert, rada	rytíř	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici v červnu 1887
1872, 20. února, Salcburk	Piers Alexander di, baron	komandér	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici v květnu 1889

²⁵ Patřil k salcburskému toskánskému dvoru Ferdinanda IV.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1873, 23. července, Vídeň	Forni Luigi, hrabě	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici
1873, 23. července, Vídeň	Tacoli Achille, markýz	rytíř	nebyl Toskánek
1873, 11. prosince, Salcburk	Larisch-Moennich Johann, hrabě	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen 8. srpna 1881
1873, 11. prosince, Salcburk	Streicher Francesco Serafino di, rytíř	rytíř	nebyl Toskánek
1874, 16. března, Salcburk	Bittheuser Matteo ²⁶ (toskánský dvůr)	velkokříž	Toskánek, zemřel, odznak vrácen dědici
1874, 19. března, Salcburk	Colombini Ferdinando	rytíř	Toskánek, zemřel
1874, 14. května, Salcburk	Della Bona D. Giovanni Jacopo, biskup z Tenedosu	komandér	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen dr. Ederem, salcburským arcibiskupem 5. 12. 1885
1875, 3. února, Drážďany	Altenburg di, vévoda ²⁷	velkokříž	nebyl Toskánek
1875, 10. června, Salcburk	Tassinari Giovanni Battista	rytíř	Toskánek, zemřel
1875, 23. prosince, Salcburk	Nopesa Francesco, baron, majordom rakouské císařovny ²⁸	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel
1877, 8. dubna, Salcburk	Andrassy Giulio, hrabě di Csik a Hraszna Horka	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel
1878, 16. února, Salcburk	Eder Francesco di Paola, Msgre, salcburský arcibiskup	velkokříž	nebyl Toskánek, zemřel, odznak vrácen salcburským tribunálem v dubnu 1890

²⁶ Osobní sekretář Leopolda II., později zařizoval pro Ferdinanda IV. záležitosti rodu v Toskánsku.

²⁷ Jméno vyznamenaného není uvedeno.

²⁸ Od tohoto záznamu jsou v soupise vyznamenaných uváděny opět funkce a hodnosti, které dotyčné osoby v době udělení řádu zastávaly.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1880, 8. října, Ischl	Auersperg Karel, kníže, nejvyšší maršálek Českého království	velkokříž	nebyl Toskáncem, zemřel
1880, 8. října, Ischl	Rauch Karl, sekretář a ceremoniář na rakouském císařském dvoře	rytíř	nebyl Toskáncem, zemřel
1881, 3. května, Salcburk	Ludvík Viktor, rakouský arcivévoda	velkokříž	
1881, 3. května, Salcburk	Leopold Salvátor, toskánský arcivévoda ²⁹	velkokříž	
1881, 7. května, Vídeň	Thurn-Taxis Emerich, kníže (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	nebyl Toskáncem, zemřel
1881, 7. května, Vídeň	Waldburg Zeit-Trauchburg Ludwig, hrabě (rakouský císařský dvůr)	komandér	nebyl Toskáncem, zemřel
1881, 7. května, Vídeň	Silvatici Giuseppe, baron (toskánský dvůr)	komandér	Toskáncem
1881, 7. května, Vídeň	Scapinelli Scipione, hrabě, komoří arcivévody Karla Salvátora ³⁰	rytíř	nebyl Toskáncem
1882, 26. srpna, Lindau	Milan I., srbský král	velkokříž	nebyl Toskáncem, zemřel
1882, 7. září, Salcburk	Karel I., Württemberský král	velkokříž	nebyl Toskáncem
1883, 5. května, Salcburk	Schwaller Joseph, Msgre (služba u papeže Lva XIII.)	rytíř	nebyl Toskáncem, zemřel
1883, 12. července, Salcburk	Enrico di Bourbone, kníže, hrabě di Bardi	velkokříž	nebyl Toskáncem, zemřel
1884, 19. března, Salcburk	Thürnheim Andrea, hrabě	rytíř	nebyl Toskáncem, zemřel
1884, 4. října, Müritzsteg	Vilém, pruský král	velkokříž	nebyl Toskáncem
1885, 8. dubna, Salcburk	Manussi Carlo de, kapitán (toskánský dvůr)	rytíř	nebyl Toskáncem
1886, 20. února, Salcburk	František Salvátor, ³¹ arcivévoda	velkokříž	

²⁹ Nejstarší syn toskánského arcivévody Karla Salvátora, mladšího bratra Ferdinanda IV.

³⁰ Druhorozený syn toskánského velkovévody Leopolda II., mladší bratr titulárního toskánského velkovévody Ferdinanda IV.

³¹ Arcivévoda, druhorozený syn Karla Salvátora Toskánského.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1886, 20. února, Salcburk	Karel Štěpán, rakouský arcivévoda	velkokříž	nebyl Toskánc
1886, 20. února, Salcburk	Kálnoky di Köröspatak Gustav, hrabě (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	nebyl Toskánc, zemřel
1886, 20. února, Salcburk	Szécseni de Temerin Antonio, hrabě (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	nebyl Toskánc, zemřel
1886, 20. února, Salcburk	Gennotte di Merkenfeld Guglielmo (rakouský císařský dvůr)	komandér	nebyl Toskánc, zemřel
1886, 16. března, Rjeka	Josef, rakouský arcivévoda (rakouský císařský dvůr)	velkokříž	nebyl Toskánc, zemřel
1886, 25. dubna, Vídeň	Lichnowsky-Werdenberg Otenio, kníže, velkopřevor řádu maltézských rytířů pro Čechy	velkokříž	nebyl Toskánc, zemřel, odznak vrácen dědici 15. 3. 1887
1886, 27. července, Lindau	Bádenský velkovévoda ³²	velkokříž	nebyl Toskánc
1887, 23. ledna, Mnichov	Arnulf Bavorský, princ	velkokříž	nebyl Toskánc
1887, 30. května, Sazburg	Friedrich Vilém, pruský korunní princ	velkokříž	nebyl Toskánc, zemřel
1887, 30. května, Sazburg	Bernard, sasko-meiningenský korunní princ	velkokříž	nebyl Toskánc
1887, 30. května, Sazburg	Széchenyi Imrich, rakouský vyslanec v Berlíně	velkokříž	nebyl Toskánc, zemřel
1887, 31. července, Pillnitz	Friedrich August, saský vévoda	velkokříž	nebyl Toskánc
1887, 18. srpna, Ischl	Leopold Ferdinand, toskánský arcivévoda ³³	velkokříž	Toskánc
1887, 18. srpna, Ischl	František Ferdinand d'Este, rakouský arcivévoda	velkokříž	nebyl Toskánc
1887, 2. prosince, Salcburk	Rampolla Mariano del Tindaro, kardinál, sekretář papeže Lva XIII.	velkokříž	nebyl Toskánc
1887, 2. prosince, Salcburk	Ledochowski Miecislav, kardinál, sekretář papeže Lva XIII.	velkokříž	nebyl Toskánc, zemřel

³² Jméno vyznamenaného není uvedeno.

³³ Prvorozený syn titulárního toskánského velkovévody Ferdinanda IV., později Leopold Wölfling. Zde uveden jako „Granprincipe ereditario di Toscana“.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1888, 12. února, Mnichov	Rupert, bavorský královský princ	velkokříž	nebyl Toskánek
1889, 17. února, Salcburk	Jedina Leopold, rytíř (toskánský dvůr) ³⁴	rytíř	nebyl Toskánek
1889, 25. března, Salcburk	Hutso-Hito, japonský císař	velkokříž	nebyl Toskánek, odznak vrácen z politických důvodů
1889, 25. března, Salcburk	Somdeth Phra Paramindr Maha Chulalong Korn, král Siamu a Laosu	velkokříž	nebyl Toskánek, odznak vrácen z politických důvodů
1890, 4. července, Buchberg	Albert Salvátor Toskánský, rakouský arcivévoda ³⁵	velkokříž	zemřel
1890, 16. prosince, Salcburk	Horeczky Artur, kapitán dělostřelectva (vychovatel na toskánském dvoře)	rytíř	nebyl Toskánek
1890, 16. prosince, Salcburk	Baldasseroni Giuseppe	rytíř	zemřel
1891, 31. března, Salcburk	Rospigliosi Clemente, don, kníže, vévoda di Zagarolo ³⁶	velkokříž	Toskánek, zemřel
1891 ³⁷	Gruscha Anton Josef, kardinál	velkokříž	
	Lilien Maxmilian, baron	rytíř	
	Loebenstein Enrico, rytíř	rytíř	
	Mayer Lorenzo, Msgre, dvorský farář	komandér	
	Nostitz Walwitz Herman di (státní ministr, saský dvůr)	velkokříž	
1892	Biagio Bogdan, osobní sekretář ³⁸	rytíř	

³⁴ Ve službách Ferdinanda IV. Toskánského, byl námořní poručík I. třídy.

³⁵ Patřil mezi členy pobočné toskánské větve. Byl synem Karla Salvátora, mladšího brata Ferdinanda IV.

³⁶ Byl ve službách toskánského velkovévody Ferdinanda IV. jako majordomus.

³⁷ Zde začíná jinou rukou další typ záznamů o udělení Řádu sv. Josefa, v nichž není uvedeno celé datum ani místo, ani národnost. Tento typ záznamů je veden tímto způsobem až do smrti Ferdinanda IV. v roce 1908, kdy záznamy končí a v protokolu se už nepokračovalo.

³⁸ Byl osobním sekretářem Ferdinanda IV. Toskánského.

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1893	Eulenburg, hrabě, maršálek	velkokříž	
	Galimberti Luigi, kardinál	velkokříž	
	Haugk Artur di (saský dvůr)	rytíř	
	Meangya Stefan, kapitán	rytíř	
	Mocenni Mario, kardinál	velkokříž	
1894	Kupsa Viktor, major	rytíř	
	Schleinitz Fed., baron, poručík námořnictva	rytíř	
	Szögyeny Marich Ladislao de, vyslanec	velkokříž	
	Tomaschek Eduard, baron, major	rytíř	
1895	Pelichy Josef, baron, major	rytíř	
1896	Liechtenstein Rudolf, kníže	velkokříž	
1897	Cicogna Luigi, ředitel	rytíř	
	Goluchowski Agenor Maria, hrabě, ministr	velkokříž	
	Teuffenbach Albin, baron, maršál	velkokříž	
	Cecconi Giulio, Msgre	rytíř	
1898	Folliot de Crenneville	rytíř	
	Franz, hrabě		
	Salburg Giulio, hrabě, kapitán	rytíř	
	Cziraky Béla, hrabě, nejvyšší maršálek	velkokříž	
1899	Wernhardt Pavel, baron, podplukovník	rytíř	
	Fanni-Ciotti Fabio, hrabě	komandér	
1900	Mittnacht Hermann, baron, ministr	velkokříž	
	Piavi Lodovico, patriarcha jeruzalémský	velkokříž	
	Reitzenstein Wilhelm	rytíř	
	baron, komoří		
	Tarnoczy Casimiro	rytíř	
	Tümppling di Lupo, saský kapitán	rytíř	
	Montenuovo Alfred, kníže	velkokříž	
1901	Schönburg-Waldenburg Friedrich, kníže	velkokříž	

Datum a místo	Jméno, titul, hodnost nebo funkce	Třída záslužného řádu	Poznámka
1903	Toply Artur, rytíř Pasetti Mario, baron, vyslanec	rytíř velkokříž	
1904	Bogdany Biagio di, osobní sekretář ³⁹ Lilien Massimiliano, baron, major	komandér komandér	
1905	Fraxola Carlo, rytíř, sekretář ⁴⁰ Hahn Georg Kruse Enrico, baron, major Obwegen Jacopo, Msgre Rechberg, hrabě z Würt- tenbergu	rytíř rytíř rytíř rytíř velkokříž	
1906	Spatny Emil, baron, major Krauss Karl, baron, dvorní sekretář	rytíř rytíř	
1907	Margutti Alberto, major Beck Friedrich, hrabě, generál dělostřelectva Katschthaler, kardinál Lederer Hugo, baron Majneri Giuseppe, ba- ron ⁴¹ , plukovník rakouské armády Mayer Maxmilian, rytíř von Ahrdorff, Msgre	rytíř velkokříž velkokříž rytíř komandér rytíř	
1908	Lobkowitz August, kníže	rytíř	

³⁹ Byl osobním a tajným sekretářem toskánského velkovévody Ferdinanda IV. Pocházel z Dubrovníku.

⁴⁰ Byl sekretářem a pokladníkem na salcburském dvoře toskánského velkovévody Ferdinanda IV. Pocházel z Parmy.

⁴¹ Byl komořím na salcburském dvoře toskánského velkovévody Ferdinanda IV. Pocházel z Lombardie.

Zusammenfassung

Der toskanische Verdienstorden des heiligen Josef. Historie – Statuten – Quellen – Verzeichnis der Ausgezeichneten.

Der Orden des heiligen Josef ist nach dem Orden des heiligen Stephan ein weiterer Verdienstorden des Toskanischen Großherzogtums, dem die Verfasserin in ihrer Studie ausführlich Aufmerksamkeit widmet. Der Orden wurde im Jahre 1807 vom toskanischen Großherzog Ferdinand III., der damals in Würzburg herrschte, nach dem Muster der von Napoleon I. in Frankreich etablierten Ehrenlegion, errichtet. Er wurde für die Personen bestimmt, die die Verdienste um den Herrscher und den Staat auf dem Zivil-, Militär- oder kirchlichen Feld leisteten. Er ist von toskanischen Titulargroßherzogen kontinuierlich seit 1807 bis heute in drei Klassen (Großkreuz, Kommandeur und Ritter) erteilt. Die Ordensstatuten wurden einigemal verändert, zum letzten Mal im Jahre 1997.

Die Quellen von Grundsatzbedeutung zur Geschichte des Ordens sind im Bestand Rodinný archiv toskánských Habsburků (Das Familienarchiv der toskanischen Habsburger), Bestandteil Ferdinand III., aufbewahrt. Es handelt sich vor allem um Vorschläge der Statuten, Stiftungsurkunden, Korrespondenz, Schriftstücke betreffend der Organisation der Kanzlei, des 100. Jahrestags des Ordens im Jahre 1907 und vor allem um das Verzeichnis der dekorierten Personen aus den Jahren 1859–1908, das als eine der Anlagen dieser Studie zugänglich ist.

Annotation

The Tuscan Meritorious Order of St Joseph: History, Statutes, Records, and List of Persons Decorated

This study analyses the Meritorious Order of St Joseph, founded in 1807 by Archduke Ferdinand III of Tuscany. Besides providing a detailed analysis of the documentary records, the author also presents a list of all those persons decorated between 1859 and 1908.

Dresda, Schwenberg Ober Reinsberg (di) Bualdo,
14. Febbrajo 1865. Simonestano di S. M. il Re di Sassonia, nominato
Cavaliere.

Brandis, Serenissimo Principe Carlo Gotsberg e
30. Maggio 1865 Weddingen in Westfalen, Granducato

Schönbrunn (S. M. P. N. l'Arciduca) Luigi Salvatore
17. Ottobre 1865. P. di Toscana, Granducato.

Schönbrunn, Wenzelsberg Pouilly S. C. il Conte Alessandro,
7. Dicembre 1865. Capitano generale, Tenente generale, Ministro
della Casa e degli Affari esteri di S. M. P. N.
Imperatore d'Austria, nominato Granducato.

Schönbrunn, Koenigsegg Aulendorf S. C. il Conte
7. Dicembre 1865. Alfredo, Maggiore generale maggiore di S. M.
Imperatore d'Austria, nominato Granducato.

Brandis, Guglielmo Firenze è nominato Cavaliere.
31. Dicembre 1865.

Lindau, Senella Monsignore Walter Custodia, Principe
22. luglio 1866. Vicario di Viterbo e Tuscanella, nominato
Cavaliere Granducato.

Ukázka ze seznamu dekorovaných Řádů sv. Josefa v letech 1859–1908; NA, RAT,
Ferdinand IV., sign. 76B, Kart.240

Řádová insignie Řádu sv. Josefa

Zikmund (Sigismondo) titulární toskánský velkovévoda od r. 1993

Ferdinand III., toskánský velkovévoda
v letech 1790–1801 a 1814–1824 zakladatel
řádu sv. Josefa

Leopold II., toskánský velkovévoda
v letech 1824–1859